



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ  
ΝΟΜΟΣ ΤΡΙΚΑΛΩΝ  
ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΗΣ  
Α.Τ.Υ. ΔΗΜΟΥ ΠΥΛΗΣ

Αριθμ. Μελ. : 14/ 2016  
Πρ/σμός : 11.999,79€

ΕΡΓΟ : Συντήρηση και αποκατάσταση κοιμητηρίων

**ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ (Ε.Σ.Υ.)**

### **Άρθρο 1<sup>ο</sup> : Αντικείμενο συγγραφής**

Το παρόν τεύχος της Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων (Ε.Σ.Υ.) αφορά τους συμβατικούς όρους, βάσει των οποίων σε συνδυασμό με τους όρους των λοιπών τευχών δημοπράτησης εκτελείται από τον ανάδοχο κάθε είδους Δημοτικό Έργο.

Η Ειδική Συγγραφή Υποχρεώσεων (ΕΣΥ) αφορά το παραπάνω έργο. Οι ονομασίες που χρησιμοποιούνται στα Τεύχη που αναφέρονται στο άρθρο 4 της ΕΣΥ έχουν την ακόλουθη σημασία :

1. Ο όρος Εργοδότης σημαίνει **τον Δήμο Πύλης**
2. Ο όρος Επιβλέπων που μπορεί να αναφερθεί και ως επίβλεψη ή Επιβλέπουσα Υπηρεσία σημαίνει την **Τεχνική Υπηρεσία Δήμου Πύλης**.
3. Ο όρος Ανάδοχος ή Εργολάβος, σημαίνει το άλλο συμβαλλόμενο μέρος, εργολήπτη δημοσίων έργων (φυσικό και νομικό πρόσωπο) που αναλαμβάνει έπειτα από διαγωνισμό και δημοπρασία την εκτέλεση των εργασιών που καθορίζονται από τα συμβατικά τεύχη. Επίσης τους τυχόν νόμιμους εκπροσώπους του, κατάλληλα εξουσιοδοτημένους να ενεργούν για λογαριασμό του κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου.
4. Ο όρος Σύμβαση ή Συμβατικά Τεύχη σημαίνει και περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία που αναφέρονται στο άρθρο 4.
5. Οι όροι ΕΣΥ και ΤΠ σημαίνουν αντίστοιχα την Ειδική Συγγραφή Υποχρεώσεων και τις Τεχνικές Προδιαγραφές.

### **Άρθρο 2<sup>ο</sup> : Αντικείμενο της σύμβασης**

Οι προς εκτέλεση εργασίες περιλαμβάνονται αναλυτικά στο τεύχος της Τεχνικής Περιγραφής.

### **Άρθρο 3<sup>ο</sup>: Ισχύουσες διατάξεις**

Για την δημοπράτηση του έργου, την εκτέλεση της σύμβασης και την κατασκευή του, θα ισχύουν οι παρακάτω διατάξεις:

1. Ο Ν. 3669/08 (ΦΕΚ Α 116/18.6.2008),Κωδικοποίηση της Νομοθεσίας Κατασκευής Δημοσίων Έργων.
2. Το Π.Δ. 171/87 (ΦΕΚ 84Α') Όργανα που αποφασίζουν ή γνωμοδοτούν και ειδικές ρυθμίσεις σε θέματα έργων που εκτελούνται από τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) και άλλες σχετικές διατάξεις.
3. Ο Ν. 3463/2006 (Δ.Κ.Κ.)
4. Οι σε εκτέλεση των ανωτέρω διατάξεων εκδοθείσες αποφάσεις, καθώς και λοιπές διατάξεις που αναφέρονται ρητά ή απορρέουν από τα οριζόμενα στα συμβατικά τεύχη της παρούσας εργολαβίας και γενικότερα κάθε διάταξη (Νόμος, Διάταγμα, Απόφαση, κ.λ.π.) που διέπει την εκτέλεση του έργου της παρούσας σύμβασης, έστω και αν δεν αναφέρονται ρητά παραπάνω.
5. **Ο Ν.4013/11 περί Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων και Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου**
6. **Οι Ν.4278/2014, Ν. 4281/2014**

#### **Άρθρο 4<sup>ο</sup>: Συμβατικά στοιχεία κατά σειρά ισχύος**

1. Τα οριζόμενα σαν συμβατικά τεύχη και στοιχεία της εργολαβίας, με βάση τα οποία θα γίνει η εκτέλεση του έργου, είναι τα παρακάτω και σε περίπτωση ασυμφωνίας μεταξύ των περιεχομένων σ' αυτά όρων, η σειρά ισχύος αυτών καθορίζεται ως κατωτέρω:
  - 1.1 Το συμφωνητικό.
  - 1.2 Η Αναλυτική Διακήρυξη.
  - 1.3 Έντυπο Οικονομικής Προσφοράς.
  - 1.4 Το Τιμολόγιο Μελέτης.
  - 1.5 Η Ειδική Συγγραφή Υποχρεώσεων (Ε.Σ.Υ.).
  - 1.6 Οι Τεχνικές Προδιαγραφές και τα Παραρτήματα τους, Τ.Σ.Υ.
  - 1.7 Η Τεχνική Περιγραφή (Τ.Π.).
  - 1.8 Ο Προϋπολογισμός Μελέτης.
  - 1.9 Οι εγκεκριμένες μελέτες που θα χορηγηθούν στον Ανάδοχο από την Υπηρεσία καθώς και οι Τεχνικές Μελέτες που τυχόν θα συνταχθούν από τον Ανάδοχο σύμφωνα με τους όρους δημοπράτησης, όπως τελικά θα εγκριθούν από την Υπηρεσία.
  - 1.10 Το Χρονοδιάγραμμα / Πρόγραμμα κατασκευής των έργων, όπως αυτό τελικά θα εγκριθεί από την Υπηρεσία.
2. Επίσης συμβατική ισχύ έχουν, επόμενες των αναφερόμενων στην προηγούμενη παράγραφο, επειδή είναι δημοσιευμένα κείμενα:
  - 2.1 Τα εγκεκριμένα ενιαία Τιμολόγια του άρθρου 17 παρ. 4 του ΚΔΕ.
  - 2.2 Οι Ευρωκώδικες.
  - 2.3 Οι Πρότυπες Τεχνικές Προδιαγραφές (Π.Τ.Π.) του ΥΠΕΧΩΔΕ (ή του τ.ΥΔΕ).
  - 2.4 Οι προδιαγραφές ΕΛ.Ο.Τ. και Ι.Σ.Ο.

#### **Άρθρο 5<sup>ο</sup>: Προϋπολογισμός του έργου - Χρηματοδότηση**

Το όλο έργο προϋπολογίζεται σε **11.999,79€** και θα χρηματοδοτηθεί από το **ΠΟΡΟΥΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΗΛΗΣ (ΣΑΤΑ)**

#### **Άρθρο 6<sup>ο</sup>: Μελέτη συνθηκών του έργου**

Η συμμετοχή στην δημοπρασία με την υποβολή της προσφοράς αποτελεί τεκμήριο ότι οι διαγωνιζόμενοι έχουν επισκεφθεί και έχουν ελέγξει πλήρως την φύση και την τοποθεσία του έργου και έχουν πλήρη γνώση των τοπικών και γενικών συνθηκών της κατασκευής του, κυρίως σε ότι αφορά:

α. τις πάσης φύσης πηγές λήψης υλικών ή δανείων χωμάτων, τις θέσεις της προσωρινής και οριστικής απόθεσης των προϊόντων εκσκαφής, τις μεταφορές, την διάθεση και διαχείριση και αποθήκευση υλικών, την δυνατότητα εξασφάλισης εργατοτεχνικού προσωπικού, γενικά νερού, ηλεκτρικού ρεύματος και οδών προσπέλασης. β. τις επικρατέστερες μετεωρολογικές συνθήκες και την οργάνωση των συνεργείων και του εργοταξίου του σε σχέση με αυτές και σε σχέση με τις τμηματικές και τη συνολική προθεσμία περαίωσης, όπως και διάφορες παρόμοιες φυσικές συνθήκες της περιοχής του έργου. Εξυπακούεται ότι οι διαγωνιζόμενοι έχουν πλήρη γνώση της διαμόρφωσης και της κατάστασης του εδάφους, του είδους και της ποιότητας των κατάλληλων και εκμεταλλεύσιμων υλικών που βρίσκονται στην περιοχή, των μέσων, μηχανημάτων, υλικών και υπηρεσιών που θα απαιτηθούν πριν από την έναρξη και εκτέλεση των εργασιών και όλων των άλλων παραγόντων που είναι δυνατόν να επηρεάσουν με οποιοδήποτε τρόπο τις εργασίες, την πρόοδο των εργασιών ή το κόστος τους. Επίσης αμάχητο τεκμήριο αποτελεί ότι ο ανάδοχος γνωρίζει τα συμβατικά τεύχη της μελέτης καθώς και το φορέα και τις συνθήκες χρηματοδότησης του έργου.

## **Άρθρο 7<sup>ο</sup>: Σύμβαση κατασκευής του έργου**

1. Πριν την σύναψη της σύμβασης, η Προϊσταμένη Αρχή καλεί την μειοδότη Εργοληπτική Επιχείρηση ή Κοινοπραξία, της οποίας η προσφορά δεν κρίθηκε απαράδεκτη, να προσκομίσει εκ νέου, μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες, επικαιροποιημένα τα δικαιολογητικά συμμετοχής στο διαγωνισμό, στην περίπτωση που έχει λήξει η ισχύς τους. Την καλεί επίσης να προσκομίσει εκ νέου το πιστοποιητικό περί μη κήρυξης σε πτώχευση, εκκαθάριση και αναγκαστική διαχείριση με ημερομηνία έκδοσης μεταγενέστερη της κοινοποίησης της σχετικής πρόσκλησης της Προϊσταμένης Αρχής.
2. Υπό την προϋπόθεση υποβολής των ανωτέρω και τήρησης των όρων της διακήρυξης από τον μειοδότη, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 1 του Ν. 3263/2004, σε περίπτωση δε Ε.Ε. εγγεγραμμένης στο Μ.Ε.Ε.Π. και υπό την προϋπόθεση υποβολής του πίνακα ονομαστικοποίησης των μετοχών της, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 15 του Ν. 2328/95, και έκδοσης πιστοποιητικού του τμήματος Ελέγχου Διαφάνειας του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.3021/02, η απόφαση ανάθεσης κοινοποιείται στον Ανάδοχο με αποδεικτικό, οπότε συνάπτεται η σύμβαση. Σε αντίθετη περίπτωση, η Προϊσταμένη Αρχή εξετάζει την ανάθεση της κατασκευής στην αμέσως επόμενη, κατά σειρά μειοδοσία, Εργοληπτική Επιχείρηση ή Κοινοπραξία, υπό τις ίδιες προϋποθέσεις και ούτω καθ' εξής.
3. Η απόφαση έγκρισης του αποτελέσματος της δημοπρασίας κοινοποιείται στον αναδειχθέντα Ανάδοχο, που καλείται σύμφωνα με το άρθρο 30 του Ν. 3669/08 σε ορισμένο τόπο και χρόνο, για την υπογραφή της σύμβασης, προσκομίζοντας μεταξύ των άλλων που προβλέπονται από τα συμβατικά τεύχη και τις απαιτούμενες εγγυήσεις καλής εκτέλεσης.
4. Η σύμβαση συνάπτεται με την υπογραφή συμφωνητικού που πρωτοκολλείται αυθημερόν στο πρωτόκολλο του Εργοδότη. Η **Τεχνική Υπηρεσία Δήμου Πύλης** κατόπιν κοινοποίησης σ' αυτήν της ως άνω σύμβασης ορίζει σε εύλογο χρονικό διάστημα τον επιβλέποντα μηχανικό του έργου και κοινοποιείται η απόφαση στον Ανάδοχο.

## **Άρθρο 8<sup>ο</sup>: Εγγύηση καλής εκτέλεσης του έργου**

Για την υπογραφή της σύμβασης απαιτείται η παροχή εγγύησης καλής εκτέλεσης κατά την παρ.1 περιπτ β του άρθρου 157 του Ν.4281/2014, που ανέρχεται σε ποσοστό 5% επί της αξίας της σύμβασης χωρίς Φ.Π.Α. Η εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης θα απευθύνεται προς το ΔΗΜΟ ΠΥΛΗΣ.

Η εγγύηση καλής εκτέλεσης καταπίπτει στην περίπτωση παράβασης των όρων της σύμβασης, όπως αυτή ειδικότερα ορίζει.

Σε περίπτωση αναδόχου κοινοπραξίας, οι εγγυήσεις καλής εκτέλεσης είναι πάντοτε κοινές υπέρ όλων των μελών της, όπως ορίζεται στο άρθρο 39 παρ. 1 του ΚΛΕ.

Οι εγγυητικές επιστολές εκδίδονται κατ' επιλογή του αναδόχου από ένα ή περισσότερα πιστωτικά ιδρύματα, ανεξαρτήτως του ύψους των.

## **Άρθρο 9<sup>ο</sup> : Επίβλεψη έργων**

Η εκτέλεση των έργων θα γίνει υπό την επίβλεψη της **Τεχνικής Υπηρεσίας Δήμου Πύλης**. Ο έλεγχος των εκτελούμενων έργων θα γίνεται κατά τις διατάξεις του Ν. 3669/2008.

## **Άρθρο 10<sup>ο</sup>: Διεύθυνση του έργου από τον ανάδοχο - Κοινοποιήσεις εγγράφων**

Κατά την υπογραφή του συμφωνητικού ο ανάδοχος δηλώνει την έδρα του και την ακριβή διεύθυνσή του. Κατά τον ίδιο παραπάνω χρόνο, δηλώνει εγγράφως αντίκλητο, κάτοικο της έδρας της διευθύνουσας υπηρεσίας. Ο αντίκλητος πρέπει να είναι αποδεκτός από τη διευθύνουσα υπηρεσία. Η δήλωση του αναδόχου συνοδεύεται από δήλωση και του οριζομένου ως αντικλήτου ότι αποδέχεται τον γενόμενο διορισμό του. Κάθε κοινοποίηση προς τον αντίκλητο θεωρείται ότι γίνεται προς τον ανάδοχο (παρ. 8&9 άρθρου 30 του Ν. 3669/2008).

Οι κοινοποιήσεις εγγράφων της υπηρεσίας προς τον ανάδοχο ή τον αντίκλητό του γίνονται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 44 του Ν. 3669/2008.

Η διεύθυνση των έργων από την πλευρά του αναδόχου στους τόπους κατασκευής τους γίνεται από τεχνικούς που έχουν τα κατάλληλα προσόντα και είναι αποδεκτοί από την Υπηρεσία. Η επί τόπου των έργων παρουσία τεχνικού στελέχους ή τεχνικού υπαλλήλου της εργοληπτικής επιχείρησης είναι υποχρεωτική και ανάλογη με τη φύση και το μέγεθος του κατασκευαζόμενου έργου(άρθρο 38 του Ν. 3669/2008).

Οι επιστάτες και εργοδηγοί του Αναδόχου πρέπει να είναι ικανοί και έμπειροι στην εκτέλεση σχετικών έργων. Οι εργατοτεχνίτες πρέπει να έχουν την απαιτούμενη ειδικότητα για τον σκοπό για τον οποίο απασχολούνται, να έχουν δε αποδεδειγμένα προηγούμενη εμπειρία σε παρόμοια έργα.

Ο εργολάβος υποχρεούται με δαπάνη του να προμηθεύσει όλα τα απαιτούμενα υλικά των οποίων η ποιότητα πρέπει να είναι άριστη, καθώς επίσης και αναγκαία εργαλεία, μηχανήματα, τεχνικό εξοπλισμό και όλο το εργατοτεχνικό προσωπικό, για να εκτελέσει όλα όσα αναγράφονται στη σύμβαση.

Η Επιβλέπουσα Υπηρεσία έχει δικαίωμα να διατάξει την αντικατάσταση ή άμεση αποπομπή των άπειρων, ανίκανων υπαλλήλων, εργοδηγών τεχνικών, ή οποιουδήποτε άλλου από το προσωπικό του Αναδόχου, για τις από δόλο ή αμέλεια πράξεις τους και την εκτέλεση του έργου, για τις οποίες την πλήρη ευθύνη φέρει ο Ανάδοχος.

Η Επιβλέπουσα Υπηρεσία έχει δικαίωμα να διατάξει την ενίσχυση των συνεργείων του Αναδόχου που οφείλει όταν διαταχθεί να συμμορφώνεται.

## **Άρθρο 11<sup>ο</sup> : Αρχή εργασιών - Προθεσμία περαίωσης του έργου**

Η προθεσμία για την ολοκλήρωση των εργασιών κατασκευής και των δοκιμασιών και ελέγχων που απαιτούνται (συνολική προθεσμία), ορίζεται σε **ΤΡΕΙΣ (3) ημερολογιακούς μήνες**.

Όταν Διευθύνουσα Υπηρεσία του έργου δεν είναι η **Τεχνική Υπηρεσία Δήμου Πύλης** (άρθρα 3 και 20 του Π.Δ.171/87) οι προθεσμίες αρχίζουν από την υπογραφή της σύμβασης. Στην περίπτωση που Διευθύνουσα Υπηρεσία είναι η **Τεχνική Υπηρεσία Δήμου Πύλης**, αντίγραφο της σύμβασης κοινοποιείται υποχρεωτικά σ' αυτή μέσα σε δεκαπέντε (15) μέρες από την υπογραφή της, οπότε οι συμβατικές προθεσμίες εκτέλεσης αρχίζουν από τη μέρα πρωτοκόλλησης της σύμβασης στο σχετικό βιβλίο του **Δήμου Πύλης**. Αν η πρωτοκόλληση δε γίνει μέσα στην προθεσμία των δεκαπέντε ημερών από την υπογραφή της σύμβασης, τότε οι συμβατικές προθεσμίες αρχίζουν με την εκπνοή της δεκαπενθήμερης προθεσμίας (παραγρ. 2 του άρθρου 7 του Π.Δ.171/87).

Παράταση της τασσομένης προθεσμίας δεν αναγνωρίζεται στον ανάδοχο λόγω ισχυρισμού άγνοιας των τοπικών συνθηκών της περιοχής εκτελέσεως του έργου άγνοιας του χρόνου εκμεταλλεύσεως των πηγών λήψεως υλικών των τεχνικών έργων, των δανείων υλικών επιχωμάτων (χειμάρρων, ορυχείων κ.λπ.), άγνοιας σύγχρονης εκμεταλλεύσεως των πηγών λήψεως των υλικών που θα χρησιμοποιηθούν για την κατασκευή και για άλλες τυχόν ενεργείες εργολαβίες μέσα ή πλησίον των υφισταμένων πηγών (ο εργολάβος που θα αναδειχθεί υποχρεούται, αδαπάνως για το Δημόσιο, στη δημιουργία νέων κατάλληλων θέσεων και στην κατασκευή επίσης νέων οδών προσπελάσεως), λόγω άγνοιας της καταστάσεως των οδών προσπελάσεως των πηγών που θα χρησιμοποιηθούν και των συνθηκών διανοίξεως νέων, άγνοιας των κλιματολογικών συνθηκών που επικρατούν η δυνατότητα εξευρέσεως εργατών και μηχανημάτων κλπ.

Τέλος σε καμιά περίπτωση και για οποιοδήποτε λόγο δεν χορηγείται παράταση της τασσομένης προθεσμίας, η οποία είναι ανατρεπτική, υπέρβαση δε αυτής συνεπάγεται τις αναγραφόμενες στο άρθρο αυτό κυρώσεις, και τούτο γιατί απαραίτητος όρος υποβολής της προσφοράς συμμετοχής στη Δημοπρασία τίθεται η πλήρης μελέτη και γνώση των ανωτέρω συνθηκών.

Διακοπή εργασιών για δυσμενείς καιρικές συνθήκες δε δημιουργεί στον ανάδοχο το δικαίωμα διάλυσης της εργολαβίας.

Ο ανάδοχος οφείλει να παρακολουθεί την πρόοδο και των άλλων εργασιών του έργου που εκτελεί η υπηρεσία με άλλους εργολήπτες και δε δικαιούται καμιά αποζημίωση για ζημιές ή διαφυγόντα κέρδη από καθυστέρηση της πορείας των άλλων εργασιών, οπωσδήποτε όμως δεν υπολογίζεται στις προθεσμίες του έργου το χρονικό διάστημα που έχουν διακοπεί οι εργασίες για υπηρεσιακούς λόγους και υπάρχει έγγραφη εντολή για τη διακοπή.

## **Άρθρο 12<sup>ο</sup>: Ποινικές ρήτρες**

Με τη σύμβαση ορίζονται οι ποινικές ρήτρες οι οποίες καταπίπτουν υπέρ του κυρίου του έργου, αν ο ανάδοχος υπερβεί, με υπαιτιότητά του, τη συνολική και τις τυχόν τεθείσες τμηματικές προθεσμίες κατασκευής του έργου. Οι ποινικές ρήτρες καταπίπτουν με αιτιολογημένη απόφαση της Διευθύνουσας Υπηρεσίας και παρακρατούνται από τον αμέσως επόμενο λογαριασμό του έργου. Η κατάπτωση των ποινικών ρητρών για υπέρβαση της συνολικής και των αποκλειστικών τμηματικών προθεσμιών δεν ανακαλείται. Οι ποινικές ρήτρες για υπέρβαση των ενδεικτικών προθεσμιών ανακαλούνται υποχρεωτικά αν το έργο περατωθεί μέσα στη συνολική προθεσμία και τις εγκεκριμένες παρατάσεις της.

Για κάθε μέρα υπαίτια από μέρους του αναδόχου υπέρβασης της συνολικής προθεσμίας του έργου, η ποινική ρήτρα ορίζεται (σύμφωνα με το άρθρο 49 του Ν. 3669/2008) σε δεκαπέντε τοις εκατό (15%) της μέσης ημερήσιας αξίας του έργου και επιβάλλεται για αριθμό ημερών ίσο με το είκοσι τοις εκατό (20%) της προβλεπόμενης από τη σύμβαση αρχικής συνολικής προθεσμίας. Για τις επόμενες ημέρες μέχρι ακόμα δεκαπέντε τοις εκατό (15%) της αρχικής συνολικής προθεσμίας η ποινική ρήτρα για κάθε ημέρα ορίζεται σε είκοσι τοις εκατό (20%) της μέσης ημερήσιας αξίας του έργου.

Ως μέση ημερήσια αξία νοείται το πηλίκο του συνολικού χρηματικού ποσού της σύμβασης, μαζί με το ποσό των τυχόν συμπληρωματικών συμβάσεων και χωρίς την αναθεώρηση και το Φ.Π.Α., προς τη συνολική προθεσμία του έργου.

Συνολικά η ποινική ρήτρα για υπέρβαση της συνολικής προθεσμίας δεν πρέπει να υπερβαίνει το 6% του συνολικού ποσού της σύμβασης, χωρίς Φ.Π.Α.

Εφόσον στη σύμβαση ορίζονται τμηματικές προθεσμίες, ορίζεται υποχρεωτικά και το ποσοστό των ποινικών ρητρών ανά ημέρα υπέρβασης, καθώς και ο συνολικός χρόνος για την επιβολή τους. Το συνολικό ποσό της ποινικής ρήτρας για υπέρβαση των τμηματικών προθεσμιών δεν μπορεί να ξεπεράσει σε ποσοστό 3% του ποσού της σύμβασης, χωρίς Φ.Π.Α.

## **Άρθρο 13<sup>ο</sup>: Χρονοδιάγραμμα κατασκευής του έργου**

Μέσα σε δεκαπέντε (15) μέρες από τη συμβατική αρχή των εργασιών ο ανάδοχος οφείλει να υποβάλλει στη Διευθύνουσα Υπηρεσία Χρονοδιάγραμμα Κατασκευής του έργου σύμφωνα με το άρθρο 46 του Ν.3669/2008 που η υπηρεσία εγκρίνει μέσα σε δέκα (10) ημέρες με τυχόν συμπληρώσεις ή τροποποιήσεις.

Εφόσον ο ανάδοχος καθυστερήσει υπαίτια πέραν του μηνός από την υπογραφή της σύμβασης την υποβολή του αναλυτικού χρονοδιαγράμματος ή την έναρξη των εργασιών, κινείται υποχρεωτικά η διαδικασία έκπτωσης του (του άρθρου 61 του Ν.3669/2008).

Στο πρόγραμμα αυτό θα παρουσιάζεται η σειρά εκτελέσεως των επί μέρους εργασιών και ο απαιτούμενος για κάθε περίοδο μηχανικός εξοπλισμός για να αποδεικνύεται έτσι η δυνατότητα της εκτελέσεως του έργου μέσα στις οριζόμενες προθεσμίες.

Επίσης θα συνοδεύεται από έκθεση που θα το αναλύει και θα το αιτιολογεί πλήρως.

Τα αναγραφόμενα μηχανήματα στο πρόγραμμα του έργου αποτελούν τα ελάχιστα όρια είδους, αριθμού και αποδόσεως μηχανημάτων για την εκτέλεση των εργασιών και την παραγωγή υλικών, αλλά ο Ανάδοχος έχει υποχρέωση, αν απαιτηθεί να βρει και να διαθέσει όλα τα απαιτούμενα πρόσθετα μηχανήματα, εργαλεία, μέσα και προσωπικό για την πιστή τήρηση του προγράμματος και την εμπρόθεσμη εκτέλεση των εργασιών.

Η προτεραιότητα των τμημάτων στα οποία θα εκτελεσθούν οι εργασίες χωματουργικών, τεχνικών έργων κ.λπ. θα καθορισθεί από το πρόγραμμα κατασκευής του έργου, έτσι ώστε να περατώνονται αυτοτελή τμήματα της.

## **Άρθρο 14<sup>ο</sup> : Πρόοδος - Κυρώσεις λόγω καθυστερήσεων - Ημερολόγιο Έργου**

1. Ο ανάδοχος υποχρεούται να διαθέτει επαρκείς εργατικές χείρες και μηχανικά μέσα και να εφαρμόσει υπερωρίες και νυκτερινά συνεργεία κατά τις εξαιρέσιμες ημέρες αν αυτό απαιτεί η καλή και εμπρόθεσμη εκτέλεση του έργου χωρίς να δικαιούται καμία πρόσθετη αποζημίωση για το λόγο αυτό. Η Υπηρεσία δύναται κάθε στιγμή να ζητήσει από τον ανάδοχο να αυξήσει τον αριθμό των συνεργείων, τις υπερωρίες και τον αριθμό των μηχανημάτων αν κρίνει ότι ο ρυθμός προόδου του έργου δεν είναι ικανοποιητικός.
2. Σε περίπτωση που ο ανάδοχος δεν τηρεί τις προθεσμίες που προβλέπονται από το χρονοδιάγραμμα ή τους πίνακες εργασιών δύναται να κηρυχθεί έκπτωτος σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3669/2008.
3. Ο ανάδοχος υποχρεούται να τηρεί λεπτομερές ημερολόγιο του έργου σε βιβλιοδετημένα διπλότυπα αριθμημένα φύλλα. Το ημερολόγιο συμπληρώνεται καθημερινά και αναγράφονται σε αυτό στοιχεία για τις καιρικές συνθήκες που επικρατούν, αριθμητικά στοιχεία για το απασχολούμενο προσωπικό κατά κατηγορίες, τα χρησιμοποιούμενα μηχανήματα, τα προσκομιζόμενα υλικά, τις εκτελούμενες εργασίες με συνοπτικό τρόπο, τις εργαστηριακές εξετάσεις, τις εντολές και παρατηρήσεις των οργάνων επίβλεψης, τυχόν έκτακτα περιστατικά και κάθε άλλο σχετικό με το έργο πληροφοριακό στοιχείο. Το ημερολόγιο θα υπογράφεται καθημερινά από τον εκπρόσωπο του αναδόχου και θα υπογράφεται υποχρεωτικά, τουλάχιστο μια φορά την εβδομάδα, από εντεταλμένο όργανο της επίβλεψης.

## **Άρθρο 15<sup>ο</sup>: Τοπογραφικές εργασίες εφαρμογής - προσαρμογή - συμπλήρωση μελέτης**

Κάθε εργασία αναγκαία σύμφωνα με την κρίση της υπηρεσίας για την εφαρμογή στο έδαφος των εγκεκριμένων χαράξεων εκτελείται με επιμέλεια και δαπάνη του αναδόχου, σύμφωνα με τις οδηγίες της Υπηρεσίας, η οποία ελέγχει την ακρίβεια σύμφωνα με τους ισχύοντες κανονισμούς. Θεωρείται υποχρεωτική η εγκατάσταση στον χώρο του έργου χωροσταθμικού δικτύου για την υψομετρική εξάρτηση του συνόλου του έργου από αυτό. Οι δαπάνες των ανωτέρω εργασιών σε υλικά ή τεχνικά μέσα και προσωπικό βαρύνουν τον ανάδοχο.

Ο ανάδοχος έχει υποχρέωση χωρίς άλλη αμοιβή, αμέσως μετά την υπογραφή της σύμβασης να προχωρήσει στον έλεγχο της τεχνικής μελέτης του έργου, να επισημάνει με έγγραφο του τυχόν σφάλματα ή ατέλειες και να προτείνει και επιφέρει μετά από έγκριση τις απαραίτητες διορθώσεις, συμπληρώσεις, τροποποιήσεις δεδομένου ότι είναι αποκλειστικά υπεύθυνος για την ευστάθεια και έντεχνη κατασκευή του έργου που εκτελεί. Επιπλέον έχει υποχρέωση με βάση τις οδηγίες της υπηρεσίας να συμπληρώνει ή να συντάσσει από την αρχή τις σχετικές μελέτες και κατασκευαστικά σχέδια που πιθανόν υπάρχουν ή που ο ίδιος έχει συντάξει και να τα προσαρμόζει στο έδαφος. Όλα τα παραπάνω θα συντάσσονται και υπογράφονται από διπλωματούχο μηχανικό που θα αμείβεται από τον ανάδοχο σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για τις αμοιβές των μηχανικών, χωρίς καμία αποζημίωση του αναδόχου δεδομένου ότι στις τιμές του τιμολογίου συμπεριλαμβάνεται και η αμοιβή του μηχανικού που θα συντάξει τις μελέτες καθώς και κάθε φύσης πρόσθετη δαπάνη που θα απαιτηθεί για τη σύνταξή τους.

Κάθε εργασία που είναι απαραίτητη για την εφαρμογή στο έδαφος των εγκεκριμένων διαγραμμάτων και σχεδίων, εκτελείται με επιμέλεια και δαπάνη (υλικά, τεχνικά μέσα, προσωπικό κλπ) του αναδόχου και σύμφωνα με τις οδηγίες της Διευθύνουσας Υπηρεσίας που ελέγχει την ακρίβεια και τη συμφωνία με τους ισχύοντες κανονισμούς.

Κάθε πρόσθετη δαπάνη από κακή εφαρμογή ή ακόμη και ανακρίβεια της μελέτης και των σχεδίων βαρύνει αποκλειστικά τον ανάδοχο.



## **Άρθρο 16° : Ισχύουσες τεχνικές προδιαγραφές και κανονισμοί**

**Στην παρούσα εργολαβία θα ληφθούν υποχρεωτικά υπόψη οι Ελληνικές Τεχνικές Προδιαγραφές (ΕΤΕΠ) σύμφωνα με το ΦΕΚ Αρ. Φύλλου 2221/30 Ιουλίου 2012.**

Για την κατασκευή του έργου ισχύει το συνταχθέν τεύχος Τεχνικών Προδιαγραφών (Τ.Π.). Συμπληρωματικά επίσης ισχύουν το Π.Δ.696/74 «Περί αμοιβών μηχανικών και τεχνικών προδιαγραφών μελετών» όπως τροποποιήθηκε με το Π.Δ.515/89, οι πρότυπες τεχνικές προδιαγραφές έργων οδοποιίας έκδοσης 1966 και νεωτέρων και οι πρότυπες τεχνικές προδιαγραφές σήμανσης, ο κανονισμός τεχνολογίας σκυροδέματος, οι τεχνικές προδιαγραφές για τους σωλήνες κυκλικής διατομής, οι τεχνικές προδιαγραφές φραγμάτων και η τεχνική συγγραφή υποχρεώσεων έργων οδοποιίας που εγκρίθηκαν με τη Δ17α/03/101/ΦΝ.437/18.10.04/ απόφαση του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., καθώς και όλες οι νεώτερες τεχνικές προδιαγραφές και οι τροποποιήσεις τους.

Όλα τα υλικά που χρησιμοποιούνται στο έργο είναι καινούργια και αμεταχείριστα, σύμφωνα με τα Ευρωπαϊκά και Διεθνή σχετικά πρότυπα συμμόρφωσης. Όπου αναγράφεται τυχόν συγκεκριμένη εμπορική ονομασία ή σήμα, θα πρέπει να συνοδεύεται από το "ή ισοδύναμό του".

Η ποιότητα του έργου και η συμμόρφωσή του προς τις προδιαγραφές αυτές θα παρακολουθείται σ' όλα τα στάδια με συνεχείς ελέγχους μακροσκοπικούς και εργαστηριακούς.

## **Άρθρο 17° : Πρόγραμμα ποιότητας έργων**

Εφαρμόζεται σε έργα των οποίων ο Π/Υ υπερβαίνει το ανώτερο όριο κατά το οποίο γίνονται δεκτές εργοληπτικές επιχειρήσεις Δ' τάξης "ατομικές επιχειρήσεις" και άνω - κατά τα παλαιά πτυχία)

Ο Ανάδοχος υποχρεούται άνευ αμοιβής να συντάξει Πρόγραμμα Ποιότητας Έργου και να το υποβάλλει στην Διευθύνουσα Υπηρεσία του έργου για έγκριση, πριν την έναρξη υλοποίησης του έργου, σύμφωνα με τη σχετική Απόφαση του ΥΠΕΧΩΔΕ (13-10-2000) όπως ισχύει σήμερα.

### **Άρθρο 18<sup>ο</sup>: Ποιότητα υλικών - Έλεγχος αυτών - Δείγματα**

1. Τα υλικά πρέπει να είναι άριστης ποιότητας, να πληρούν τους όρους των αντίστοιχων τεχνικών προδιαγραφών. Δείγματα πρέπει να υποβάλλονται για έγκριση πριν από τη χρησιμοποίησή τους. Υλικά και λοιπά είδη χρησιμοποιηθέντα χωρίς έγκριση απορρίπτονται εφόσον διαπιστωθεί η ακαταλληλότητά τους.

2. Τα απαιτούμενα δείγματα και περιγραφικά στοιχεία θα λαμβάνονται έγκαιρα προ της χρήσεως και θα εξετάζονται από την Υπηρεσία. Στη συνέχεια, όταν θα απαιτείται, τα δείγματα θα αποστέλλονται για εξέταση στο Κρατικό εργαστήριο δοκιμής υλικών. Για το σκοπό αυτό θα συσκευάζονται κατάλληλα και θα αναγράφουν το όνομά του και του εργοστασίου για τα υλικά εμπορίου για δε τα αδρανή υλικά θα αναγράφεται ο τόπος προέλευσης η ονομασία και τοποθεσία του έργου και το όνομα του αναδόχου. Τα υλικά που θα χρησιμοποιηθούν πρέπει να ανταποκρίνονται προς το δείγμα.

3. Για την παρασκευή των σκυροδεμάτων, τη μεταφορά, διάσπρωση, τις καιρικές συνθήκες διάσπρωσης κ.λ.π. έχει ισχύ ο κανονισμός τεχνολογίας σκυροδέματος. Ο ανάδοχος υποχρεούται να τηρεί στο εργοστάσιο έξι μήτρες (6), για να είναι δυνατή η λήψη δοκιμών όταν κρίνει σκόπιμο η υπηρεσία. Η λήψη των δοκιμών θα γίνεται με υπόδειξη της Υπηρεσίας και για ποσότητα σκυροδέματος που θα ορίζεται από την υπηρεσία ανάλογα με την σπουδαιότητα και το είδος του έργου. Σε περίπτωση που η υπηρεσία θελήσει να κάνει έλεγχο ποιότητας του σκυροδέματος και υπάρχει αδυναμία λόγω έλλειψης μέσων για την λήψη δοκιμών π.χ. μήτρες, προσωπικό κ.λ.π. η υπηρεσία έχει το δικαίωμα να σταματήσει τη διάσπρωση χωρίς ο ανάδοχος να δικαιούται να προβάλλει καμία αντίρρηση ή συζήτηση για αποζημίωση λόγω καθυστέρησης εκτελέσεως του έργου.

Κάθε σχετική δαπάνη επιβαρύνει τον ανάδοχο και περιλαμβάνεται στο ποσοστό γενικών εξόδων και οφέλους του.

Επιπλέον, ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να δέχεται τον Ειδικό Σύμβουλο Ποιοτικού Ελέγχου (Ε.Σ.Π.ΕΛ.) και τα αρμόδια όργανα που προβλέπονται από τις διατάξεις για τα συγχρηματοδοτούμενα από την Ε.Ε. έργα, εφόσον το έργο είναι συγχρηματοδοτούμενο από την Ε.Ε.

### **Άρθρο 19<sup>ο</sup>: Ποιότητα μηχανημάτων - συσκευών - υλικών**

Τα μηχανήματα, οι συσκευές, τα όργανα και τα πάσης φύσεως υλικά που χρησιμοποιούνται πρέπει να είναι άριστης ποιότητας και να πληρούν τις τεχνικές προδιαγραφές με βάσει τις οποίες κατασκευάζονται.

Η ποιότητα των υλικών υπόκειται στον έλεγχο της επίβλεψης. Η διευθύνουσα υπηρεσία μπορεί να απαγορεύσει την χρησιμοποίησή τους αν δεν πληρούν τις απαιτήσεις των προδιαγραφών ή γενικά είναι ακατάλληλα.

Αν χρειαστεί έλεγχος ή δοκιμή μηχανήματος, συσκευής ή υλικού για να κριθεί η καταλληλότητά του θα στέλνεται σε κατάλληλο εργαστήριο δοκιμής. Η δαπάνη για τις εργαστηριακές έρευνες προκαταβάλλεται από τον ανάδοχο και τον βαρύνει.

## **Άρθρο 20<sup>ο</sup> : Θέση λήψεως αδρανών υλικών - Απαιτήσεις**

**α.** Οι θέσεις λήψεως αδρανών υλικών θα πρέπει να είναι κατάλληλες ώστε τα υλικά να πληρούν τις αντίστοιχες προδιαγραφές και σε κάθε περίπτωση να τυγχάνουν της εγκρίσεως της υπηρεσίας.

**β.** Ο ανάδοχος επομένως θα μεριμνήσει για την εξεύρεση των καταλλήλων πηγών λήψεως υλικών, είτε με μίσθωση, είτε με αγορά των κατάλληλων θέσεων ή ακόμη με προμήθεια από τις ιδιωτικές επιχειρήσεις λατομείων που λειτουργούν σήμερα στο Νομό.

Στην περίπτωση αυτή ουδεμία υποχρέωση αναλαμβάνει το Δημόσιο προς απαλλοτρίωση εκτάσεων κατάλληλων για την παραγωγή υλικών προς χρήση του αναδόχου.

Πρέπει συνεπώς αυτός στις τιμές που θα προσφέρει για την κατασκευή του έργου να συμπεριλάβει όλες τις από οποιονδήποτε λόγο απαιτούμενες πρόσθετες δαπάνες για την προμήθεια από ιδιώτες ή κοινοτικά λατομεία των αργών υλικών που έχει ανάγκη ή για τη μίσθωση ή αγορά εκτάσεων προς παραγωγή αυτών.

Επίσης στις τιμές της προσφοράς του πρέπει να περιληφθούν οι δαπάνες κατασκευής και συντηρήσεως των οδών προσπελάσεως μεταφοράς υλικών που θα απαιτηθούν από οποιαδήποτε πηγή και αν ληφθούν αυτά κλπ., χωρίς να αναγνωρίζεται καμία αξίωση του αναδόχου για πληρωμή άλλης αποζημιώσεως λόγω πρόσθετων τυχόν μεταφορών, ή δυσμενών συνθηκών μισθώσεως, αγοράς βραχιδών εμφανίσεων ή λατομείων, αποκαλύψεως και δημιουργίας, ή εκμεταλλεύσεως και αποδόσεως αυτών κλπ.

Σημειώνεται ότι αποτελεί συμβατική υποχρέωση του αναδόχου η αφαίρεση (μετά την αποκάλυψη κλπ) ακαταλλήλου (κατά τη διαλογή) υλικού ώστε το υλικό που θα χρησιμοποιηθεί να πληρεί τους όρους της ΠΤΠ.

**γ.** Ο ανάδοχος έχει υποχρέωση, πριν από τη χρησιμοποίηση οποιασδήποτε αυτός εκλέξει πηγής υλικών, να προβεί με μέριμνα και δαπάνες του στην εξέταση του υλικού από το περιφερειακό Εργαστήριο, για τη διαπίστωση της καταλληλότητας αυτού σύμφωνα προς τις σχετικές πρότυπες τεχνικές προδιαγραφές .

**δ.** Ο έλεγχος της ποιότητας γενικά των υλικών που θα χρησιμοποιούνται θα συνεχίζεται σε όλη τη διάρκεια εκτελέσεως του έργου με μέριμνα, ευθύνη και δαπάνες του αναδόχου και με την παρακολούθηση της Υπηρεσίας.

Η Υπηρεσία πάντως μπορεί κατά την απόλυτη κρίση της ν' αποκλείσει πηγές υλικών που δεν είναι εγγυημένες αναφορικά με τις ιδιότητες που πρέπει να έχουν.

**ε.** Βέβαια εννοείται ότι όλα τα υλικά που θα χρησιμοποιηθούν για την εκτέλεση των εργασιών πρέπει να είναι άριστης ποιότητας και σύμφωνα προς τις οικείες Τεχνικές Προδιαγραφές αναφορικά με τις φυσικές και χημικές τους ιδιότητες, πράγμα που θα διαπιστώνει ο εργαστηριακός έλεγχος.

**στ.** Ο ανάδοχος έχει ακέραιη την ευθύνη για την άριστη ποιότητα σύμφωνα προς τις Προδιαγραφές (σκληρότητα, κοκκομετρική διαβάθμιση, πλαστικότητα, υδροφιλία κλπ) των χρησιμοποιούμενων στις εργασίες κάθε φύσεως υλικών, γιατί εξυπακούεται ότι με την προσφορά του ανέλαβε την υποχρέωση και την ευθύνη της έντεχνης εκτελέσεως των εργασιών με δοκιμασμένα υλικά.

Συνεπώς εάν ορισμένες πηγές υλικών είναι ή αποβούν ενδιάμεσα ακατάλληλες για την παροχή κατάλληλων υλικών πρέπει ο Ανάδοχος παρακολουθώντας με πρωτοβουλία αυτά, να αναζητήσει άλλες κατάλληλες πηγές πράγμα που αποτελεί συμβατική υποχρέωσή του και αποκλειστική του ευθύνη.

ζ. Κατά την παραγωγή των αργών υλικών πρέπει να γίνεται συνεχής παρακολούθηση δειγματοληψίας και έλεγχος της σκληρότητας, διαβαθμίσεως, πλαστικότητας και υδροφιλίας οπότε και συντάσσονται δελτία ελέγχου, αλλά και στα πρωτόκολλα παραλαβής υλικών και εργασιών πρέπει να σημειώνεται ότι τα υλικά και οι εργασίες ελέγχθηκαν και βρέθηκαν σύμφωνα προς τις προδιαγραφές.

Για την εκτέλεση των εργασιών, για τις δειγματοληψίες και για τον έλεγχο των κάθε φύσεως χρησιμοποιούμενων στο έργο υλικών ισχύουν κατ' αρχήν οι Τεχνικές Προδιαγραφές και Κανονισμοί της Υπηρεσίας που βρίσκονται σε ισχύ.

Σε εργαστηριακό έλεγχο με τους ίδιους κανονισμούς και όρους υπόκεινται και οι εκτελούμενες εργασίες, για τη διαπίστωση της εκτελέσεως αυτών σύμφωνα με τις προδιαγραφές.

η. Η Υπηρεσία έχει το δικαίωμα σε κάθε στιγμή δειγματοληψίας και ελέγχου της ποιότητας και των υλικών και των εργασιών, χρησιμοποιώντας για το σκοπό αυτό τις απαιτούμενες εργαστηριακές εγκαταστάσεις, μέσα και προσωπικό, ο δε Ανάδοχος έχει υποχρέωση να θέτει αμέσως στη διάθεση της Υπηρεσίας τα ανωτέρω καθώς και να καταβάλλει τις τυχόν απαιτούμενες δαπάνες, που ανάγονται στα γενικά έξοδα αυτού, χωρίς αυτό να απαλλάσσει της ευθύνης στον ανάδοχο μοναδικό και ολοκληρωτικά υπεύθυνο για την ποιότητα και το δόκιμο των υλικών και των εργασιών.

Η Υπηρεσία έχει επίσης το δικαίωμα να διατάξει την μη χρησιμοποίηση υλικών που θα κριθούν από την επίβλεψη ακατάλληλα σύμφωνα με το άρθρο 60 (παρ.2) του Ν. 3669/2008.

θ. Ο ανάδοχος έχει υποχρέωση για την μέριμνα, ευθύνη και δαπάνες του εξεύρεση των καταλλήλων θέσεων και εκτάσεων για αποθήκευση των κάθε φύσεως υλικών, με σκοπό τη συμμόρφωσή του προς τις συμβατικές υποχρεώσεις του παραγωγής υλικών και της απρόσκοπτης και εμπρόθεσμης εκτελέσεως των εργασιών.

Εάν οι συνθήκες του έργου ή ο κίνδυνος ζημιών σ' αυτό δεν επιτρέπουν, κατά την απόλυτη κρίση της Υπηρεσίας για μεγάλο χρόνο την απόθεση υλικών σε χώρους όπου παρεμποδίζεται η κυκλοφορία οχημάτων ή η κατασκευή του έργου, τότε σ' αυτούς θα αποτίθενται ορισμένες ποσότητες υλικών, χωρίς δικαίωμα του αναδόχου για αποζημίωση λόγω πρόσθετων, ή πλάγιων μεταφορών, φορτοεκφορτώσεων, κλπ τούτων περιλαμβανομένων εις τας τιμάς μονάδος των εργασιών.

ι. Η κατασκευή και συντήρηση των οδών προσπελάσεως προς τις θέσεις λήψεως των διαφόρων υλικών βαρύνει τον Ανάδοχο, αφού η σχετική δαπάνη περιλαμβάνεται στις τιμές μονάδας των αντίστοιχων εργασιών.

ια. Θέσεις αποθέσεως ακαταλλήλων υλικών κατά την παραγωγή αυτών.

Για τα υλικά από ποταμούς, χείμαρρους κλπ οι αποθέσεις των υλικών ορίζονται μέσα σ' αυτούς σε καθοριζόμενες κατά την εκτέλεση των εργασιών θέσεις από την Υπηρεσία κατά την απόλυτη αυτής κρίση, και θα διαστρώνονται κανονικά όπως ορίζεται για τα προς απόθεση υλικά των χωματοργικών έργων στην ΠΤΠ XI(παρ.2,5,6,29,3,3,κλπ) για δε αυτά των λατομείων σε θέσεις που θα βρίσκονται με μέριμνα, ευθύνη και δαπάνες του Αναδόχου σε οποιαδήποτε απόσταση, με την άδεια όμως της Υπηρεσίας ή των λοιπών αρμοδίων αρχών.

**ιβ) Υλικά δανείων:**

Κάθε δαπάνη αποζημιώσεως ιδιωτικών δανειοθαλάμων προς απόληψη δανείων υλικών κατασκευής επιχώματος της οδού, περιλαμβάνεται στην οικεία τιμή μονάδας του τιμολογίου του Αναδόχου του έργου.

Τα δάνεια που θα χρησιμοποιηθούν, με μέριμνα και δαπάνες του αναδόχου, για την κατασκευή του έργου πρέπει να είναι κατάλληλα υλικά λατομείου ή χείμαρρου ή δανειοθαλάμων που να πληρούν τις απαιτήσεις των τεχνικών προδιαγραφών.

### **Άρθρο 21<sup>ο</sup>: Φύλαξη υλικών**

Ο εργολάβος φέρει ακέραια την ευθύνη για την προφύλαξη των υλικών από τυχόν δυσμενείς καιρικές συνθήκες ή κλοπή. Αυτός υποχρεούται να τα τοποθετήσει σε κατάλληλες αποθήκες ή να τα επικαλύψει κατάλληλα χωρίς να δικαιούται οποιαδήποτε πρόσθετη αποζημίωση.

Εάν το έργο εκτελείται με δυσμενείς καιρικές συνθήκες ο εργολάβος ευθύνεται για την προφύλαξη από τη βροχή ή χιόνι ή πλημμύρα κλπ. των υλικών.

Αυτός υποχρεούται να τα τοποθετήσει σε κατάλληλες αποθήκες να τα επικαλύψει κατάλληλα, χωρίς να δικαιούται οποιαδήποτε πρόσθετης αποζημίωσης για αυτό.

### **Άρθρο 22<sup>ο</sup> : Κυριότητα υλικών και εγκαταστάσεων**

Όλες οι προσωρινές και βοηθητικές εγκαταστάσεις, τα υλικά, τα μηχανήματα οι συσκευές τα εργαλεία και λοιπά εφόδια που προσκομίστηκαν από τον ανάδοχο στον τόπο εκτελέσεως του έργου, θα χρησιμοποιηθούν με την προϋπόθεση της καταλληλότητας αυτών, με μέριμνα και ευθύνη αυτού, για την εκτέλεση του έργου, για το οποίο αυτά προσκομίστηκαν, και δεν μπορούν να αποσυρθούν από το έργο, ούτε να χρησιμοποιηθούν σε άλλα έργα χωρίς την έγγραφη άδεια της Υπηρεσίας επιβλέψεως των έργων, που εκδίδεται βάσει αιτήσεως του Αναδόχου που θα υποβληθεί προς αυτήν.

### **Άρθρο 23<sup>ο</sup>: Υγιεινή και ασφάλεια των εργαζόμενων στο εργοτάξιο**

Κανονιστικές απαιτήσεις για την ασφάλεια και υγεία εργασίας.

Ο ανάδοχος (όπως ορίζεται από το Π.Δ. 305/96 και προκειμένου για τα δημόσια έργα όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο 1 του Ν. 3669/2008) έχει την υποχρέωση και την αποκλειστική ευθύνη να τηρεί τους θεσπισθέντες Κανόνες Ασφάλειας και Υγείας στα Έργα και να λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα, τόσο για την προστασία και την πρόληψη ατυχημάτων του εργατοϋπαλληλικού προσωπικού που απασχολείται για την κατασκευή του έργου, όσο και για την προστασία της υγείας αυτού και την παροχή πρώτων βοηθειών σε περίπτωση ατυχήματος.

Τα ανωτέρω μέτρα θα λαμβάνονται με βάσει και τις ελάχιστες προδιαγραφές Ασφάλειας και Υγείας που καθορίζονται από τις ισχύουσες διατάξεις :

- Π.Δ. 95/1978 «Περί των μέτρων υγιεινής και ασφάλειας των απασχολούμενων εις εργασίες συγκολλήσεων»
- Π.Δ. 778/80 «Περί των μέτρων ασφαλείας κατά την εκτέλεση οικοδομικών εργασιών» (ΦΕΚ 193/Α/26.8.1980)
- Π.Δ. 1073/81 «Περί μέτρων ασφαλείας κατά την εκτέλεση εργασιών εις εργοτάξια οικοδομών και πάσης φύσεως έργων αρμοδιότητος πολιτικού μηχανικού» (ΦΕΚ 260/Α/16.9.1981)
- Ν. 1396/83 «Υποχρεώσεις λήψης και τήρησης των μέτρων ασφαλείας στις οικοδομές και λοιπά ιδιωτικά τεχνικά έργα» (ΦΕΚ 126/Α/15.9.1983)
- Υπουργική Απόφαση 130646/84 «Ημερολόγιο μέτρων ασφαλείας» (ΦΕΚ 154/Β/19.3.1984)
- Ν. 1430/84 «Κύρωση της 62 Διεθνούς Σύμβασης εργασίας, που αφορά τις διατάξεις ασφαλείας στην οικοδομική βιομηχανία και ρύθμιση θεμάτων που έχουν άμεση σχέση με αυτή» (ΦΕΚ 49/Α/18.4.1984)

- Υπ. Απ. 131325/87 «Σύσταση μικτών επιτροπών ελέγχου σε οικοδομές και εργοταξιακά έργα» (ΦΕΚ 467/Β/28.8.1987) (Κύρωση με το Ν. 1767/88 άρθρο 19)
- Π.Δ. 225/89 «Υγιεινή και ασφάλεια στα υπόγεια τεχνικά έργα» (ΦΕΚ 106/Α/2.5.1989).
- Π.Δ. 85/1991 «προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που διατρέχουν λόγω της έκθεσής τους στο θόρυβο κατά την εργασία προς συμμόρφωση προς την Οδηγία 86/188/ΕΟΚ.
- Π.Δ. 395/1994 «ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για τη χρησιμοποίηση εξοπλισμού εργασίας από τους εργαζόμενους κατά την εργασία τους σε συμμόρφωση προς την Οδηγία του Συμβουλίου 89/655/ΕΟΚ.
- Π.Δ. 396/1994 «ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για τη χρήση από τους εργαζόμενους εξοπλισμών ατομικής προστασίας κατά την εργασία προς συμμόρφωση προς την Οδηγία του Συμβουλίου 89/656/ΕΟΚ.
- Εγκύκλιος του Υπουργείου Εργασίας αριθμ. 130329/3-7-95 «αντιμετώπιση της θερμικής καταπόνησης εργαζομένων κατά το θέρος.
- Π.Δ. 305/1996 «Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας που πρέπει να εφαρμόζονται στα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια σε συμμόρφωση προς την Οδηγία 92/57/ΕΟΚ».
- Π.Δ. 17/1996 «Μέτρα για τη βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία σε συμμόρφωση με τις οδηγίες 89/391/ΕΟΚ και 91/383/ΕΟΚ.
- Π.Δ. 70α/1998 «προστασία των εργαζομένων που εκτίθενται σε αμίαντο κατά την εργασία»
- Απόφαση αρ. ΔΙΠΑΔ/οικ/889/14-1-2003 ΥΠΕΧΩΔΕ
- Ισχύουν επίσης και μερικά άλλα βασικά νομοθετήματα, που περιλαμβάνουν γενικές και ειδικές διατάξεις για την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας οι οποίες ισχύουν για όλους τους χώρους εργασίας περιλαμβανομένων και των εργοταξίων: Ν. 1568/1985, Π.Δ. 294/1988, Π.Δ. 105/1995.
- Κατά περίπτωση και ανάλογα με τις εκτελούμενες εργασίες, επισημαίνεται ότι ισχύουν και όλα τα άλλα νομοθετήματα που αφορούν στην πρόληψη ειδικών κινδύνων, όπως τα αναφερόμενα: Ν. 2094/92, Ν. 2224/94, Π.Δ. 391/96, Π.Δ. 16/96, Π.Δ. 105/95, Π.Δ. 225/89.

Οργάνωση και Διαχείριση Ασφάλειας και Υγείας Εργασίας.

Ο ανάδοχος θα πρέπει να εφαρμόσει το Σύστημα Οργάνωσης και Διαχείρισης Ασφάλειας και Υγείας Εργασίας (Σ.Ο.Δ.Α.Υ.Ε.) στο έργο ώστε να περιοριστεί ο εργασιακός κίνδυνος στο ελάχιστο. Ως ελάχιστες απαιτήσεις για το Σ.Ο.Δ.Α.Υ.Ε. ορίζονται οι εξής:

1. Δήλωση πολιτικής ασφάλειας εργασίας του αναδόχου.
2. Ορισμός τεχνικού ασφάλειας, συντονιστή ασφάλειας και ιατρού εργασίας (όταν απαιτείται). Ειδικότερα και λόγω της σπουδαιότητας των θεσμών αυτών, τα προσόντα και καθήκοντα των ατόμων που θα παρέχουν τις υπηρεσίες του τεχνικού ασφάλειας, συντονιστή θεμάτων ασφάλειας και υγείας καθώς και του ιατρού εργασίας θα πρέπει να είναι σύμφωνα με τις απαιτήσεις της νομοθεσίας (Ν.1568/85, Π.Δ.294/88, Π.Δ.17/96, Π.Δ.305/96). Η ανάθεση των καθηκόντων του τεχνικού ασφάλειας, συντονιστή θεμάτων ασφάλειας και υγείας καθώς και του ιατρού εργασίας γίνεται εγγράφως και κοινοποιείται στη Διευθύνουσα Υπηρεσία και στο αρμόδιο Κέντρο Πρόληψης Επαγγελματικού Κινδύνου (ΚΕ.Π.Ε.Κ.) του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε.) Για την κάλυψη των αναγκών του σε υπηρεσίες τεχνικού ασφάλειας, συντονιστή ασφάλειας και ιατρού εργασίας, μετρήσεις, αναπροσαρμογή ή και εκπόνηση του Σχεδίου Ασφάλειας και Υγείας (Σ.Α.Υ.) και του Φακέλου Ασφάλειας και Υγείας (Φ.Α.Υ.) περιλαμβανομένης της εκτίμησης του εργασιακού κινδύνου, εκπαίδευση προσωπικού κλπ., ο ανάδοχος μπορεί να συμβάλλεται με εξωτερικούς συνεργάτες ή / και με ειδικά αδειοδοτημένη (Π.Δ.17/96, Π.Δ.95/99) από το Υπουργείο Εργασίας / Εξωτερική Υπηρεσία Προστασίας και Πρόληψης του Επαγγελματικού Κινδύνου (ΕΞ.Υ.Π.Π.).
3. Καθορισμός αρμοδιοτήτων προσωπικού αναδόχου για θέματα Ασφάλειας και Υγείας Εργασίας.
4. Οργάνωση υπηρεσιών Ασφάλειας και Υγείας Εργασίας υπεργολάβων.
5. Εκπόνηση διαδικασιών ασφαλείας. Κατ' ελάχιστον απαιτούνται διαδικασίες για :  
αναφορά ατυχήματος,  
διερεύνηση των ατυχημάτων και τήρησης αρχείων βάσει της νομοθεσίας,  
αντιμετώπιση έκτακτης ανάγκης,  
χρήση μέσων ατομικής προστασίας,  
εκπαίδευση προσωπικού  
ιατρικές εξετάσεις εργαζόμενων
6. Κατάρτιση ειδικών μελετών π.χ. για βοηθητικές κατασκευές όπου τέτοια μελέτη προβλέπεται από τη νομοθεσία ή προτείνεται από το Σ.Α.Υ. της μελέτης ή της κατασκευής.
7. Διαδικασίες Επιθεωρήσεων.

Ο ανάδοχος θα πρέπει να προγραμματίζει την τακτική επιθεώρηση των χώρων, του εξοπλισμού, των μεθόδων και των πρακτικών εργασίας σε εβδομαδιαία βάση, εκτός αν άλλως ορίζεται στη νομοθεσία ή το απαιτούν οι συνθήκες εκτέλεσης του έργου, ώστε να εξασφαλίζεται η έγκαιρη λήψη μέτρων για την επανόρθωση των επικίνδυνων καταστάσεων που επισημαίνονται. Οι επιθεωρήσεις πρέπει να τεκμηριώνονται γραπτά.

8. Άλλες προβλέψεις. Εκ των προτέρων γνωστοποίηση της έναρξης των εργασιών στο έργο προς το αρμόδιο ΚΕ.Π.Ε.Κ. του Σ.ΕΠ.Ε. Κατάρτιση προγράμματος και υλοποίηση εκπαίδευσης των εργαζόμενων σε θέματα Ασφάλειας και Υγείας Εργασίας. Οδηγίες ασφαλούς εργασίας προς εφαρμογή από όλους τους εργαζόμενους στο εργοτάξιο. Πρόβλεψη για σύγκληση μηνιαίων συσκέψεων για θέματα Ασφάλειας και Υγείας Εργασίας με το συντονιστή Ασφάλειας και Υγείας Εργασίας και τους υπεργολάβους, παρουσία του τεχνικού ασφαλείας και του ιατρού εργασίας.

9. Υποχρέωση αναδόχου για αναθεώρηση Σ.Α.Υ. και Φ.Α.Υ. Ο συντονιστής ασφαλείας και υγείας του έργου υποχρεούται να κάνει την αναθεώρηση του Σχεδίου και του Φακέλου Ασφάλειας και Υγείας της μελέτης, να παρακολουθεί τις εργασίες όσον αφορά θέματα Ασφάλειας και Υγείας Εργασίας και να συντάξει τον τελικό Φ.Α.Υ. Το Σ.Α.Υ. αναπροσαρμόζεται σε συνάρτηση με την εξέλιξη των εργασιών ενώ στο Φ.Α.Υ. εμπεριέχονται οι ενδεχόμενες τροποποιήσεις που έχουν επέλθει. Συνεπώς ο Φ.Α.Υ. συμπληρώνεται σταδιακά και παραδίδεται με την ολοκλήρωση του έργου στον Κύριο του Έργου ενημερωμένος ώστε να περιέχει τα πραγματικά στοιχεία του έργου, έτσι όπως αυτό κατασκευάστηκε. Σε περίπτωση που δεν έχει παραδοθεί από την Υπηρεσία Σ.Α.Υ. και Φ.Α.Υ. στον ανάδοχο μαζί με την τεχνική μελέτη, αυτός υποχρεούται στη σύνταξή τους και την υποβολή τους στη Διευθύνουσα Υπηρεσία αδαπάνως για το Δημόσιο.

10. Κατά την εκτέλεση του έργου το Σ.Α.Υ. και ο Φ.Α.Υ. τηρούνται στο εργοτάξιο με ευθύνη του ανάδοχου και είναι στη διάθεση των ελεγκτικών αρχών. Η Διευθύνουσα Υπηρεσία παρακολουθεί την ύπαρξη και εφαρμογή των Σ.Α.Υ. και Φ.Α.Υ.

11. Μετά την αποπεράτωση του έργου ο Φάκελος Ασφάλειας και Υγείας συνοδεύει το έργο καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του και φυλάσσεται με ευθύνη του Κυρίου του Έργου.

12. Όλες οι δαπάνες που συνεπάγονται τα παραπάνω αφορούν την οργάνωση του εργοταξίου και απαιτούνται από το νόμο, βαρύνουν τον ανάδοχο και θα πρέπει να έχουν συνυπολογιστεί από αυτόν κατά τη διαμόρφωση της προσφοράς του δεδομένου ότι συμπεριλαμβάνονται στις τιμές του τιμολογίου.



#### **Άρθρο 24<sup>ο</sup> : Προστασία Περιβάλλοντος - Περιβαλλοντικοί Όροι**

Ο ανάδοχος υποχρεούται να παίρνει κάθε μέτρο που είναι απαραίτητο και να συμμορφώνεται στις εντολές της υπηρεσίας για την προστασία του περιβάλλοντος και του τοπίου της περιοχής του έργου. Ειδικότερα, υποχρεούται τόσο κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου όσο και κατά το χρόνο υποχρεωτικής συντήρησης αυτού, να τηρεί απαρέγκλιτα όλους τους περιβαλλοντικούς όρους που έχουν καθοριστεί για το έργο. Η απόφαση έγκρισης των περιβαλλοντικών όρων ή το έγγραφο απαλλαγής από την τήρηση της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της Ε.Σ.Υ. του έργου. Σε κάθε περίπτωση, υποχρεούται με δικές του δαπάνες (χωρίς πρόσθετη αποζημίωση, δεδομένου ότι οι σχετικές δαπάνες περιλαμβάνονται στις τιμές μονάδας του τιμολογίου) πριν την παράδοση του έργου για χρήση, να αφαιρέσει και να απομακρύνει από το εργοτάξιο του έργου και γενικά τους γύρω χώρους τα απορρίμματα, ικριώματα, μηχανήματα, υλικά, προσωρινές ή άλλες εγκαταστάσεις κλπ., να ισοπεδώσει και να διαμορφώσει τους χώρους όπου ήταν τοποθετημένα ή εγκατεστημένα και γενικά να αποκαταστήσει το τοπίο που επηρεάστηκε από ή κατά την εκτέλεση του έργου σύμφωνα με τις υποδείξεις της υπηρεσίας και σύμφωνα με την απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων.

#### **Άρθρο 25<sup>ο</sup>: Αρχαιότητες**

Ο Ανάδοχος υποχρεούται, αμέσως μόλις διαπιστώσει την ύπαρξη αρχαιοτήτων οποιασδήποτε ηλικίας στο έργο, να ειδοποιήσει την Υπηρεσία και μέσω αυτής την αρμόδια Αρχαιολογική Υπηρεσία και να διακόψει κάθε εργασία στην περιοχή των ευρημάτων, λαμβάνοντας όλα τα απαραίτητα μέτρα για την ανέπαφη διατήρηση και διαφύλαξη των εν λόγω αρχαιοτήτων. Μετά τον πρώτο χαρακτηρισμό από την Αρχαιολογική Υπηρεσία, θα δοθούν οδηγίες στον Ανάδοχο, είτε για τη συνέχιση των εργασιών, είτε για την προσωρινή διακοπή των εργασιών για τη διενέργεια αρχαιολογικής έρευνας από την αρμόδια Υπηρεσία και τη μεταφορά του εξοπλισμού και προσωπικού του σε άλλο μέτωπο εργασίας έως και τη λήξη των αρχαιολογικών ερευνών, με ανάλογη πιθανόν αλλαγή του χρονοδιαγράμματος του έργου. Η μετατόπιση από το ένα μέτωπο εργασίας σε άλλο γίνεται από τον Ανάδοχο χωρίς ιδιαίτερη αποζημίωση και άμεσα προκειμένου να μην υπάρχει καθυστέρηση εξ αιτίας του για τη διενέργεια των αρχαιολογικών ερευνών. Για τα έργα συντήρησης αρχαιοτήτων επιπλέον των παραπάνω ισχύουν και οι διατάξεις του άρθρου 9 του Ν.2557/97 και του Π.Δ.99/92 και τα έργα παρακολουθούνται και από την αρμόδια εφορία αρχαιοτήτων.

#### **Άρθρο 26<sup>ο</sup> : Έργα φορέων του δημοσίου τομέα. Δίκτυα Οργανισμών**

Ο ανάδοχος έχει την υποχρέωση να μην παρεμποδίζει την εκτέλεση οποιονδήποτε άλλων έργων ή εργασιών φορέα του δημοσίου τομέα που είναι δυνατόν να επηρεάζονται από τις εργασίες της εργολαβίας του, να προστατεύει τις υπάρχουσες κατασκευές και εκμεταλλεύσεις από κάθε βλάβη ή διακοπή λειτουργίας τους και χωρίς μείωση της ευθύνης του να αντικαθιστά ή να συμβάλλει στην άμεση αποκατάσταση των βλαβών ή τυχόν διακοπών.

Επίσης, ο ανάδοχος υποχρεούται να απευθυνθεί σε όλους τους οργανισμούς κοινής ωφέλειας για να του γνωρίσουν τις θέσεις των δικτύων τους που οφείλει να προστατεύει σε όλη τη διάρκεια των εργασιών του. Η ευθύνη και δαπάνη για την αποκατάσταση κάθε βλάβης που θα προκληθεί σ' αυτά καθώς και κάθε αποζημίωση που πιθανόν ζητηθεί από τρίτους, από την αιτία αυτή, βαρύνει τον ανάδοχο.

## **Άρθρο 27<sup>ο</sup> : Τήρηση αστυνομικών & λοιπών διατάξεων - Σήμανση εργασιών**

1. Ο ανάδοχος είναι υπεύθυνος για την τήρηση των νόμων και των πάσης φύσεως αστυνομικών διατάξεων, υποχρεούται δε να ανακοινώνει αμελλητί στη Διευθύνουσα Υπηρεσία τις σχετικές διαταγές των διάφορων αρχών σχετικά με τα υποδεικνυόμενα μέτρα ελέγχου και ασφάλειας κ.λ.π. που απευθύνονται σε αυτόν ή που του κοινοποιούνται.

2. Ο ανάδοχος έχει την υποχρέωση για την τήρηση των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας, των διατάξεων και κανονισμών για την πρόληψη ατυχημάτων στο προσωπικό του ή το προσωπικό του φορέα του έργου ή σε οποιονδήποτε τρίτον και για τη λήψη μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος.

3. Σχετικά με την λήψη μέτρων ασφάλειας είναι υποχρεωμένος να εκπονεί με ευθύνη του κάθε σχετική μελέτη (στατική μελέτη κριωμάτων και αντιστήριξης ορυγμάτων, προσωρινής σήμανσης έργων κλπ) και να λαμβάνει όλα τα σχετικά μέτρα. Ο ανάδοχος έχει υποχρέωση να ασφαλίσει όλο το προσωπικό που απασχολεί σύμφωνα με τις σχετικές περί Ι.Κ.Α. διατάξεις. Εάν το εργατοτεχνικό προσωπικό που απασχολείται στο έργο δεν υπάγεται στις διατάξεις του Ι.Κ.Α., ο ανάδοχος υποχρεούται να το ασφαλίσει κατά των ατυχημάτων σε ασφαλιστικές εταιρείες αναγνωρισμένες από το Κράτος. Ο ανάδοχος οφείλει επίσης να ασφαλίσει τα πάσης φύσεως αυτοκίνητα και οχήματα και μηχανήματα έναντι οποιονδήποτε κινδύνων, ατυχημάτων τρίτων προσώπων και ζημιών σε ξένες ιδιοκτησίες.

4. Ο ανάδοχος υποχρεούται με δική του ευθύνη και δαπάνες να εφαρμόζει τις αστυνομικές διατάξεις και τις εντολές της υπηρεσίας τις σχετικές με την εξασφάλιση της κυκλοφορίας. Επίσης υποχρεούται με ευθύνη και δαπάνη του να δημοσιεύει στον τύπο κάθε αλλαγή ή διακοπή στην κυκλοφορία και να χρησιμοποιεί, εφόσον παρουσιαστεί ανάγκη, υπαλλήλους του τροχονόμους για την ασφαλή καθοδήγηση πεζών και τροχοφόρων. Τα παραπάνω μέτρα οφείλει να παίρνει σε όλη τη διάρκεια του εικοσιτετράωρου και οι δαπάνες για την εφαρμογή τους συμπεριλαμβάνονται στις τιμές του τιμολογίου.

5. Ο ανάδοχος υποχρεούται χωρίς ιδιαίτερη αποζημίωση (η σχετική δαπάνη περιλαμβάνεται στα γενικά έξοδα αυτού), κατά το στάδιο εκτελέσεως των εργασιών να προβαίνει στην τοποθέτηση και να επιμελείται τη συντήρηση και αντικατάσταση όλων όσων απαιτούνται προσωρινών, κατά τα διεθνή πρότυπα σημάτων, φατνών, αντανakλαστικών πινακίδων, κλπ για την απρόσκοπτη και ασφαλή κυκλοφορία στην οδό και τις παρακαμπτήριες και προσπελάσεις και γενικά σε όλα τα εργοτάξια του έργου κατά την ημέρα και τη νύκτα για ασφαλή καθοδήγηση πεζών και τροχοφόρων, έχοντας ποινική και αστική ευθύνη για κάθε ατύχημα από υπαιτιότητα των έργων, χωρίς εξαίρεση ακόμη και αυτών που εκτελούνται απολογιστικά.

Στην περίπτωση που ο Ανάδοχος εκτελέσει κακότεχνα, ή με ατέλειες την σήμανση υπόκειται σε ποινική ρήτρα είκοσι ευρώ (20€) για κάθε κακώς τοποθετημένο σήμα, ή μη τοποθετημένο στη θέση που επιβάλλεται, ή αν δεν προβεί στην έγκαιρη εκτέλεση της ανωτέρω σημάνσεως.

Η Υπηρεσία, ανεξάρτητα από την εφαρμογή των κυρώσεων που προβλέπονται από τις ισχύουσες διατάξεις " για τα Δημόσια έργα" στις οποίες περιλαμβάνεται και η κύρωση για την έκπτωση του Εργολάβου, μπορεί να εκτελέσει την σήμανση εις βάρος και για λογαριασμό του αναδόχου, ο οποίος δεν παύει και σε αυτή την περίπτωση να έχει ακέραιη την ευθύνη για κάθε ατύχημα που θα συμβεί από την αμέλεια του αυτή. Η δαπάνη εκτελέσεως της ανωτέρω εις βάρος του αναδόχου εργασίας εκπίπτει από το λογαριασμό του.

6. Ο Εργοδότης δεν φέρει ευθύνη και δεν επιβαρύνεται σε καμία περίπτωση με αποζημιώσεις ατυχημάτων του προσωπικού του Αναδόχου ούτε με αποζημιώσεις για ζημιές που προκαλούνται από το προσωπικό του Αναδόχου, των μεταφορικών του μέσων και μηχανημάτων σε έργα του Δημοσίου, Δήμων, σε κάθε είδος κοινωφελή έργα και γενικά σε άλλα πρόσωπα και ξένες ιδιοκτησίες.

## **Άρθρο 28<sup>ο</sup> : Ευθύνη αναδόχου**

Ο εργολάβος φέρει ακέραια την ευθύνη, για όλα τα ατυχήματα που συμβαίνουν στο προσωπικό που απασχολεί, και υποχρεούται στην ασφάλιση του προσωπικού στους ασφαλιστικούς οργανισμούς.

Για την εφαρμογή των μελετών και την ποιότητα και αντοχή των έργων είναι εξ ολοκλήρου υπεύθυνος ο ανάδοχος. Ο έλεγχος που θα ασκηθεί από την υπηρεσία δεν τον απαλλάσσει από την ευθύνη αυτή.

Επίσης ο ανάδοχος είναι εξ ολοκλήρου υπεύθυνος για την εκλογή των υλικών που θα χρησιμοποιηθούν, γενικά για την χρησιμοποίησή τους και την εν γένει εκτέλεση της εργασίας κατά τους όρους της παρούσης, των οικείων προτύπων και τεχνικών προδιαγραφών και των λοιπών εγκεκριμένων συμβατικών τευχών και σχεδίων.

## **Άρθρο 29<sup>ο</sup> : Περιεχόμενο των τιμών του τιμολογίου**

Οι τιμές του τιμολογίου αναφέρονται σε μονάδες ολοκληρωμένων εργασιών. Ο ανάδοχος δεν δικαιούται καμιά άλλη πληρωμή ή αποζημίωση για την πλήρη και έντεχνη εκτέλεση της εργασίας εκτός από το ποσοστό για γενικά έξοδα και όφελος του εργολάβου που είναι κατά περίπτωση 18% ή 28% (εφόσον εμπίπτει στις σχετικές διατάξεις) και ενδεχόμενα την αναθεώρηση. Στις τιμές μονάδας περιλαμβάνονται εκτός των δαπανών που περιγράφονται στα περιγραφικά τιμολόγια, για την προμήθεια όλων των υλικών και μικροϋλικών που απαιτούνται για την πλήρη και έντεχνη εκτέλεση του έργου και τη μεταφορά τους στη θέση που θα χρησιμοποιηθούν, και η διαλογή τους, η φύλαξή τους, η φθορά κλπ., οι δαπάνες λειτουργίας, συντήρησης, μίσθωσης, απόσβεσης, αποθήκευσης, φύλαξης των μηχανημάτων, οχημάτων, εργαλείων κλπ., οι δαπάνες μισθών και ημερομισθίων του προσωπικού, οι δαπάνες όλων των εργοδοτικών επιβαρύνσεων, οι δαπάνες για τη μεταφορά, τη διαμονή του καθώς και κάθε άλλη παροχή ή αποζημίωση προς αυτό, οι δαπάνες για εργασίες που απαιτούνται για την προστασία του περιβάλλοντος καθώς και για την αποκατάστασή του σύμφωνα με τους περιβαλλοντικούς όρους και τις υποδείξεις της υπηρεσίας, οι δαπάνες για την απομάκρυνση των μηχανημάτων, ικριωμάτων, υλικών, εγκαταστάσεων του εργοταξίου, απορριμμάτων κλπ. και την αποκατάσταση του χώρου, οι δαπάνες για τη διευκόλυνση και υποβοήθηση της αρχαιολογικής υπηρεσίας στις εργασίες της, οι δαπάνες για τις διακοπές ή καθυστερήσεις των εργασιών που μπορεί να προέλθουν από τις έρευνες ή την ανεύρεση αρχαιολογικών ευρημάτων καθώς και οι δαπάνες για την προστασία των ευρημάτων, οι δαπάνες για ικριώματα γενικά, οι δαπάνες για κάθε είδους ασφαλίσεις έργου μηχανημάτων, προσωπικού, οι δαπάνες για κάθε είδους αποζημίωση για ατυχήματα, οι δαπάνες για την κατασκευή, συντήρηση, σήμανση και αποζημίωση παρακαμπτήριων και δρόμων προσπέλασης που είναι απαραίτητες για την εκτέλεση των εργασιών, οι δαπάνες για τη σήμανση και περιφράξη κάθε σημείου του έργου που είναι δυνατό να προξενήσει προβλήματα ή ατυχήματα, οι δαπάνες για την προστασία των δικτύων κοινής ωφέλειας, για την αποκατάσταση κάθε βλάβης σ' αυτά όπως και κάθε αποζημίωση που πιθανόν να ζητηθεί για το λόγο αυτό από τρίτους, οι δαπάνες για την συντήρηση του έργου έως την οριστική παραλαβή, οι δαπάνες για την εκπόνηση λεπτομερών κατασκευαστικών σχεδίων, για τη σύνταξη ή τροποποίηση των μελετών, για την εφαρμογή των μελετών στο έδαφος, για τη σύνταξη των επιμετρητικών σχεδίων και των τελικών σχεδίων εφαρμογής και λεπτομερειών, οι δαπάνες για τη λήψη φωτογραφιών του έργου σε όλες τις φάσεις κατασκευής του σύμφωνα με τις υποδείξεις της υπηρεσίας, οι δαπάνες για τις εργαστηριακές εξετάσεις και τις δοκιμές των υλικών και των διαφόρων στοιχείων του έργου καθώς και για την προμήθεια και διατήρηση στον τόπο του έργου των απαραίτητων συσκευών,

οργάνων και εργαλείων (μήτρες για δοκίμια σκυροδέματος, κόσκινα κλπ) που είναι απαραίτητα για τη λήψη δοκιμίων ή την εκτέλεση των εξετάσεων, τα έξοδα συμμετοχής στη δημοπρασία και σε κάθε επανάληψή της, τα έξοδα σύστασης, λειτουργίας και διάλυσης του εργοταξίου και του γραφείου επίβλεψης, οι δαπάνες για την κίνηση της διευθύνουσας υπηρεσίας και της προϊσταμένης αρχής καθώς και κάθε δαπάνη για τη διάθεση των απαραίτητων οργάνων, συσκευών και υλικών που απαιτούνται για την άρτια και απρόσκοπτη επίβλεψη των εργασιών του έργου, οι δαπάνες σύνταξης και τήρησης του Σ.Α.Υ. και του Φ.Α.Υ. σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και την Ε.Σ.Υ. καθώς και οι δαπάνες που προκύπτουν από την οργάνωση του εργοταξίου σύμφωνα με αυτά, οι δαπάνες για τη σύνταξη και εφαρμογή Προγράμματος Ποιότητας Έργου εφόσον προβλέπεται από τις ισχύουσες διατάξεις ή ζητηθεί από την υπηρεσία η σύνταξη και εφαρμογή του, οι δαπάνες για την κατασκευή και τοποθέτηση πινακίδων με τα στοιχεία του έργου, που η τοποθέτησή τους επιβάλλεται από τα εθνικά ή τα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στη μορφή, διαστάσεις και χρώματα, που καθορίζονται από αυτά, οι φόροι, τα τέλη, οι δασμοί, οι ασφαλιστικές κρατήσεις ή επιβαρύνσεις, οι τόκοι και αποσβέσεις κεφαλαίων και εγγυήσεων και γενικά κάθε δαπάνη που, ακόμη και αν δεν κατονομάζεται ρητά, είναι απαραίτητη για την πλήρη και έντεχνη εκτέλεση του έργου. Εκ των υστέρων δεν είναι δυνατό να θεμελιωθεί καμία αξίωση ή αμφισβήτηση για τις ποσότητες και τις αποστάσεις μεταφοράς των υλικών ή για τις αποδόσεις των εργατοτεχνιτών ή για τις τιμές των ημερομισθίων και των υλικών.

### **Άρθρο 30<sup>ο</sup> : Αυξομείωση Προϋπολογισμού - Νέες τιμές**

Το έργο εκτελείται σύμφωνα με τη σύμβαση και τα τεύχη και σχέδια που τη συνοδεύουν.

Για τη διάθεση των απροβλέπτων δαπανών (απρόβλεπτα) κάθε σύμβασης συντάσσεται Ανακεφαλαιωτικός Πίνακας Εργασιών που δεν μπορεί να συμπεριλάβει συμπληρωματικές εργασίες που κατέστησαν αναγκαίες λόγω απροβλέπτων καταστάσεων.

Οι εργασίες της εργολαβίας είναι δυνατό να μειωθούν χωρίς καμιά αποζημίωση του ανάδοχου μέχρι το 25% του συνολικού συμβατικού ποσού.

Οι μεταβολές πραγματοποιούνται σύμφωνα με το άρθρο 57 του Ν.3669/2008.

Ειδικά, η διαχείριση των «επί έλασσον» δαπανών θα ακολουθεί τις προβλέψεις της υφιστάμενης νομοθεσίας (άρθρο 57 του Ν.3669/2008,) εφόσον η δυνατότητα χρησιμοποίησής τους αναφέρεται ρητά στη διακήρυξη και τη σύμβαση, με τους ακόλουθους όρους και περιορισμούς:

Δεν επιτρέπεται με τη χρησιμοποίηση των «επί έλασσον» δαπανών:

- να προκαλείται αλλαγή του «βασικού σχεδίου» της αρχικής σύμβασης, όπως αυτό περιγράφεται στα συμβατικά τεύχη,
- να θίγεται η πληρότητα, η ποιότητα και η λειτουργικότητα του έργου,
- να καταργείται μια «ομάδα εργασιών» της αρχικής σύμβασης,
- να πληρώνονται νέες εργασίες, που δεν υπήρχαν στην αρχική σύμβαση,
- να τροποποιούνται οι προδιαγραφές του έργου, όπως αυτές περιγράφονται στα συμβατικά τεύχη
- να προκαλείται αύξηση ή να γίνεται εισαγωγή νέων συμβατικών δαπανών, οι οποίες δεν είχαν αποτελέσει αντικείμενο του διαγωνισμού του έργου (π.χ. για το μητρώο έργου, απολογιστικές εργασίες, κλπ).

Υπό την προϋπόθεση εφαρμογής των προαναφερθέντων περιορισμών, επιτρέπεται η χρησιμοποίηση των «επί έλασσον» δαπανών, χωρίς περιορισμό ορίου μεταβολής των εργασιών στο εσωτερικό της αυτής «ομάδας εργασιών», αλλά :

- με περιορισμό της μεταβολής (αύξησης ή μείωσης) της συμβατικής δαπάνης μιας «ομάδας εργασιών», έως το 20% της δαπάνης αυτής και ταυτόχρονα
- με περιορισμό του συνόλου, αθροιστικά, όλων των μετακινήσεων από «ομάδα εργασιών» σε «ομάδα εργασιών» έως το 10% της δαπάνης της αρχικής σύμβασης του έργου.

Οι ως άνω ποσοτικοί περιορισμοί δεν ισχύουν στην περίπτωση που επέρχονται μόνο μειώσεις ποσοτήτων (και οικονομικού αντικειμένου) μιας σύμβασης (στο πλαίσιο των προβλέψεων του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου), χωρίς να χρησιμοποιούνται τα εξοικονομούμενα ποσά για την αύξηση των ποσοτήτων άλλων εργασιών της σύμβασης.

Εάν κατά την κατασκευή του έργου απαιτηθεί εκτέλεση νέας εργασίας που δεν προβλέπεται από την σύμβαση κανονίζεται για αυτή αντίστοιχη τιμή μονάδος σύμφωνα με το άρθρο 57 του Ν. 3669/2008.

### **Άρθρο 31<sup>ο</sup>: Αναθεώρηση Τιμών**

Οι συμβατικές τιμές αναθεωρούνται κατά ημερολογιακό τρίμηνο σύμφωνα με το άρθρο 54 του Ν.3669/2008.

### **Άρθρο 32<sup>ο</sup>: Προκαταβολές**

**Δεν προβλέπεται η χορήγηση προκαταβολής 5% στον Ανάδοχο του έργου**

### **Άρθρο 33<sup>ο</sup>: Απολογιστικές εργασίες**

Στο συγκεκριμένο έργο δεν προβλέπεται απολογιστική εκτέλεση εργασιών.

### **Άρθρο 34<sup>ο</sup>: Επιμετρήσεις**

Κατά τη διάρκεια κατασκευής του έργου παίρνονται από τον επιβλέποντα από κοινού με τον ανάδοχο όλα τα αναγκαία στοιχεία για την επιμέτρηση των ποσοτήτων, καταχωρούνται σε επιμετρητικά φύλλα σε δύο αντίγραφα, υπογράφονται από τα δύο μέρη και το καθένα παίρνει από ένα αντίγραφο. Όταν πρόκειται για εργασίες που, όταν ολοκληρωθεί το έργο, θα έχουν επικαλυφθεί από άλλες ή θα έχουν ενσωματωθεί σε άλλες, ο ανάδοχος υποχρεούται να καλέσει τον επιβλέποντα να καταμετρήσουν τις αντίστοιχες εργασίες και να συντάξουν Πρωτόκολλο Παραλαβής Αφανών Εργασιών. Αντίστοιχο πρωτόκολλο συντάσσεται, εφόσον απαιτείται, για τον κυβισμό των αυτοκινήτων, τον καθορισμό της μέσης απόστασης μεταφοράς καθώς και για οποιαδήποτε άλλη εργασία απαιτηθεί. Ειδικότερα, η παραλαβή και ο έλεγχος της ποιότητας των υλικών που χρησιμοποιούνται στην κατασκευή του έργου ή ενσωματώνονται σ' αυτό, καθώς και ο χαρακτηρισμός των εδαφών, όπου κατασκευάζεται το έργο, γίνεται από επιτροπή από δύο ή περισσότερους τεχνικούς υπαλλήλους, που ορίζονται από την διευθύνουσα υπηρεσία, σύμφωνα με το άρθρο 52 του Ν.3669/2008. Σύμφωνα με τα παραπάνω και με μέριμνα και δαπάνη του ανάδοχου, συντάσσονται οι επιμετρήσεις κατά διακριτά τμήματα του έργου και υποβάλλονται στην υπηρεσία για έλεγχο και τυχόν διόρθωση. Οι επιμετρήσεις περιλαμβάνουν συνοπτική περιγραφή της εργασίας, ένδειξη του αντίστοιχου άρθρου του Τιμολογίου ή του Πρωτοκόλλου Κανονισμού Τιμών Μονάδας Νέων Εργασιών, τα αναγκαία επιμετρητικά σχέδια και διαγράμματα και τους αντίστοιχους υπολογισμούς. Μέσα σε δύο (2) μήνες από την περάτωση του έργου ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να υποβάλλει στη Διευθύνουσα Υπηρεσία όσες επιμετρήσεις λείπουν και την τελική επιμέτρηση σύμφωνα με το άρθρο 52 του Ν.3669/2008.

**Ισχύει ο Ν.3669/2008 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει και ο Ν. 4070/2012.**

### **Άρθρο 35<sup>ο</sup>: Πληρωμές αναδόχου**

Οι λογαριασμοί θα είναι ανακεφαλαιωτικοί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 53 του Ν. 3669/2008. Τα χρονικά διαστήματα εκδόσεως των λογαριασμών δεν θα είναι ποτέ μικρότερα του μηνός και δεν θα αναφέρονται σε ποσό μικρότερο του ποσού που προκύπτει σαν πηλίκο της διαιρέσεως του συμβατικού ποσού δια του αριθμού των μηνών της συνολικής προθεσμίας εκτελέσεως του έργου στρογγυλεμένου προς τα άνω κατά 30 ευρώ. Τα ανωτέρω δεν ισχύουν για τον τελικό και προ τελικό λογαριασμό. Οι λογαριασμοί στηρίζονται στις επιμετρήσεις και τα πρωτόκολλα του άρθρου 7 της Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων και καταρχήν απαγορεύεται να περιλαμβάνονται εργασίες που δεν έχουν επιμετρηθεί. Είναι δυνατό να περιλαμβάνονται στο λογαριασμό εργασίες με προσωρινές επιμετρήσεις, εφόσον βεβαίως έχουν ληφθεί επιμετρητικά στοιχεία και εφόσον, κατά την κρίση της υπηρεσίας, δεν είναι δυνατή η σύνταξη επιμετρήσεων για διακριτά τμήματα του έργου. Η εξαίρεση αυτή επιτρέπεται μόνο για τον πρώτο λογαριασμό του έργου. Οι λογαριασμοί συντάσσονται πάντοτε ανακεφαλαιωτικοί και συνοδεύονται από συνοπτική επιμέτρηση των εργασιών που εκτελέστηκαν από την αρχή του έργου, από συνοπτικό πίνακα υπολογισμού της αναθεώρησης, από τις αποφάσεις που αναγνωρίζουν καταβολές στον ανάδοχο ή επιβάλλουν ποινικές ρήτρες ή περικοπές ή άλλες απαιτήσεις του εργοδότη, καθώς και από οποιαδήποτε άλλο στοιχείο προβλέπεται από τη νομοθεσία ή ζητηθεί από τους φορείς που χρηματοδοτούν το έργο. Κατά την πληρωμή κάθε πιστοποίησης ο ανάδοχος πρέπει να προσκομίσει βεβαιώσεις εξοφλήσεως των υποχρεώσεών του για το πιστοποιούμενο ποσό προς ασφαλιστικούς οργανισμούς, ΙΚΑ κλπ. **Ισχύει ο Ν.3669/2008 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει και ο Ν. 4070/2012.**

### **Άρθρο 36<sup>ο</sup> : Τελικός λογαριασμός**

Εκδίδεται με βάση τα πρωτόκολλα προσωρινής και οριστικής παραλαβής του έργου. Τα στοιχεία αυτά αποτελούν και δικαιολογητικά έκδοσης του εξοφλητικού λογαριασμού στον οποίο επισυνάπτονται αντίγραφα τους. Πριν από τη θεώρηση του λογαριασμού αυτού, όπως και όλων των προηγούμενων πιστοποιήσεων, ζητείται από τον Ανάδοχο η υποβολή βεβαίωσης του αρμόδιου παραρτήματος ΙΚΑ και όλων των ασφαλιστικών ταμείων για την εξόφληση των σχετικών με την εκτέλεση του έργου ασφαλιστικών εισφορών.

### **Άρθρο 37<sup>ο</sup> : Φόροι - Τέλη - Κρατήσεις**

Ο ανάδοχος βαρύνεται με κρατήσεις και οποιεσδήποτε άλλες νόμιμες επιβαρύνσεις όπως ισχύουν κατά το χρόνο που δημιουργείται η υποχρέωση καταβολής τους. Αυξομειώσεις στο φόρο του δημόσιου πλην φόρου εισοδήματος και τυχόν παρακρατήσεων έναντι του φόρου αυτού που βαρύνουν άμεσα το εργολαβικό ανάλλαγμα βαρύνουν τον ανάδοχο μόνο στο μέτρο που ίσχυαν κατά το χρόνο υποβολής της προσφοράς. Τυχόν μεταγενέστερες αυξομειώσεις αυξομειώνουν αντίστοιχα το οφειλόμενο εργολαβικό ανάλλαγμα. Εφόσον το έργο εκτελείται από πιστώσεις του προγράμματος δημόσιων επενδύσεων, απαλλάσσεται από κάθε κράτηση προς τρίτους εκτός από την εισφορά 0,2% προς το Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε., Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε. 1,0%, Ε.Μ.Π. 0,5%, τον ειδικό φόρο 3% και την εγγύηση για την καλή εκτέλεση του έργου 5%. Διευκρινίζεται ότι αν μετά την ημέρα της δημοπρασίας ή της ανάθεσης επιβληθούν νέοι φόροι, τέλη, κρατήσεις κλπ. ή καταργηθούν παλαιοί, τα αντίστοιχα ποσά θα είναι σε βάρος ή σε όφελος του έργου και ο ανάδοχος θα πληρώνεται σύμφωνα με τους όρους και τις υποχρεώσεις που ισχύουν τη μέρα διενέργειας της δημοπρασίας ή της υπογραφής της σύμβασης, όταν πρόκειται για απευθείας ανάθεση.

### **Άρθρο 38<sup>ο</sup> : Καταβολή εισφορών προς ΙΚΑ και λοιπούς ασφαλιστικούς Οργανισμούς**

Ο ανάδοχος έχει υποχρέωση πλην της καταβολής προς το Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΙΚΑ) και τους άλλους ασφαλιστικούς οργανισμούς των καθοριζομένων από αυτούς νόμιμων εισφορών επί των μισθών και ημερομισθίων του εργατοτεχνικού και κάθε φύσεως άλλου προσωπικού που θα προσλάβει και θα απασχολήσει στο έργο αυτό, οι οποίες βαρύνουν τον εργοδότη, να μεριμνά για την κράτηση κατά την μισθοδοσία του ως άνω προσωπικού του, και των κάθε φύσεως εισφορών και κρατήσεων που βαρύνουν τον εργαζόμενο, έχοντας ευθύνη για κάθε περίπτωση παραλείψεως και υποχρέωση για την καταβολή των εισφορών με δική του δαπάνη, χωρίς καμία επιβάρυνση της Υπηρεσίας.

Επίσης πρέπει να υποβάλλει κατά την πληρωμή του κάθε λογαριασμού που θα συνταχθεί απόδειξη των εισφορών του, υπέρ ΤΣΜΕΔΕ, Ταμείου Προνοίας Εργολάβων Δημοσίων Έργων, του ανάλογου χαρτοσήμου για το Ταμείο Επικουρικής Ασφαλίσεως Εργατοτεχνιτών, Δομικών και Ξυλουργικών εργασιών κλπ, που απαιτούνται τόσο από την υποχρέωση του ως άνω Αναδόχου του έργου, όσο και σαν συνέπεια της ιδιότητας, του μετόχου (επαγγελματική εισφορά), ανεξάρτητα από τον τρόπο χρηματοδοτήσεως, ή διαφορετικά, όπως ορίζει ο Νόμος. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να προσκομίσει στην Υπηρεσία τα σχετικά ασφαλιστήρια συμβόλαια του προσωπικού του σε όσες περιπτώσεις αυτό δεν υπάγεται στις Κοινωνικές Ασφαλίσεις. Στην περίπτωση που δεν θα προσκομισθούν, τα ασφαλιστήρια συμβόλαια, η Υπηρεσία δικαιούται να εφαρμόζει ανάλογη κράτηση από τους κάθε φορά συντασσόμενους λογαριασμούς πληρωμής του και μέχρι την ημερομηνία προσκομίσεως αυτών. Αν ο Ανάδοχος παραλείψει την σύναψη των ασφαλίσεων αυτών, ή παραλείψει την καταβολή των ασφαλιστρών, η Υπηρεσία προβαίνει στην σύναψη της ασφάλισης ή εις την καταβολή των ασφαλιστρών εις βάρος και για λογαριασμό του Αναδόχου παρακρατώντας τις γενόμενες δαπάνες από τον πρώτο λογαριασμό του Αναδόχου.

### **Άρθρο 39<sup>ο</sup> : Πλημμελής κατασκευή των έργων και κακοτεχνίες**

Αν κατά την διάρκεια της εκτέλεσης των έργων και μέχρι την οριστική παράδοση παραλαβής τους, η Επιβλέπουσα Υπηρεσία κρίνει ότι υπάρχουν τμήματα κακής κατασκευής έχει το δικαίωμα, αφού συντάξει πρωτόκολλο για το είδος και την έκταση της κακοτεχνίας, να καλέσει τον Ανάδοχο να πάρει τα τμήματα που κρίνονται και σύμφωνα με τους συμβατικούς όρους και τις υποδείξεις της Επιβλέπουσας Υπηρεσίας. Σε αυτή την περίπτωση ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 60 του Ν. 3669/2008.

### **Άρθρο 40<sup>ο</sup> : Βλάβες από ανώτερη βία**

Σε περίπτωση ζημιών που προκλήθηκαν από ανώτερη βία στα έργα που εκτελούνται, ο Εργολάβος έχει δικαίωμα με αναφορά του στην Επιβλέπουσα Υπηρεσία, που υποβάλλεται μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία δέκα (10) ημερών από τότε που συνέβη η ζημιά, να αναφέρει το χρόνο που συνέβη η ζημιά, την αιτία που την προκάλεσε, το είδος, την έκταση και τη δαπάνη που απαιτείται για την επανόρθωση της. Όσα ισχύουν για την αίτηση επανόρθωσης ζημιών από θεομηνία περιλαμβάνονται στο άρθρο 58 του Ν. 3669/2008.



### **Άρθρο 41<sup>ο</sup> : Καταναγκαστικά μέτρα**

Ο Εργολάβος ευθύνεται στο σύνολο για την εμπρόθεσμη κατασκευή του έργου με πλήρη συμμόρφωση με τους όρους της Σύμβασης και με όλες τις οδηγίες τις οποίες θα δίνει σε αυτόν κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης του έργου η Επιβλεπούσα Υπηρεσία. Αν σε οποιοδήποτε χρόνο, οι μέθοδοι εργασίας του Εργολάβου ή τα χρησιμοποιούμενα από αυτόν υλικά, εργατοτεχνικό προσωπικό ή ο εξοπλισμός, τα μηχανήματα, τα εργαλεία και τα εφόδια αυτού ή οι εγκαταστάσεις του εργοταξίου του, όπως και οι λοιπές εγκαταστάσεις κατασκευών, θεωρηθούν όχι επαρκή και κατάλληλα να εξασφαλίσουν την τέλεια οικονομική και ειδικά εμπρόθεσμη και σύμφωνα με τους όρους της Σύμβασης αποπεράτωση του έργου, τότε σε οποιαδήποτε πιο πάνω περίπτωση η Υπηρεσία δικαιούται να παρεμβαίνει και να δώσει διαταγή στον Εργολάβο να συμμορφωθεί στις οδηγίες και εντολές της, χωρίς να δικαιούται σε κάποια πρόσθετη πληρωμή ή αύξηση τιμών ή παράταση προθεσμιών. Αυτό το δικαίωμα παρέμβασης της Υπηρεσίας δεν μειώνει με κανένα τρόπο τις ευθύνες του εργολάβου. Σε περίπτωση που ο εργολάβος δεν συμμορφωθεί με τις παραπάνω εντολές μέσα στις προθεσμίες που καθορίζονται σε αυτές, η Υπηρεσία δικαιούται να πάρει τα πιο κάτω μέτρα:

- Να εκτελέσει η ίδια οποιαδήποτε εργασία προβαίνοντας στην αγορά υλικών, πληρωμές ημερομισθίων ή άλλων δαπανών που είναι αναγκαία για την εκτέλεση του έργου με ευθύνη, σε βάρος και για λογαριασμό του εργολάβου.
- Να αντικαταστήσει τον εργολάβο σε οποιοδήποτε και οσοδήποτε τμήμα του έργου και σε κάποια είδη εργασίας και να εκτελέσει τα πιο πάνω έργα με απευθείας ανάθεση σε άλλους εργολάβους.
- Να προβεί στην έκπτωση του εργολάβου σύμφωνα με το άρθρο 61 του Ν. 3669/2008.
- Να πάρει οποιαδήποτε μέτρα τα οποία θεωρούνται με απόλυτη γνώμη της Υπηρεσίας αναγκαία για την επίτευξη των πιο πάνω αποτελεσμάτων με δαπάνες και πλήρη ευθύνη του εργολάβου.

### **Άρθρο 42<sup>ο</sup> : Προσωρινή ή οριστική διακοπή των έργων, διάλυση Σύμβασης**

Εφαρμόζεται οι διατάξεις του άρθρου 62 του Ν. 3669/2008. Ο Εργοδότης έχει το δικαίωμα, με έγγραφη Εντολή Διακοπής στον Εργολάβο, να διατάξει την διακοπή εκτέλεσης τμημάτων του έργου. Εφόσον, η διακοπή αυτή διαταχθεί για διευκόλυνση του Εργοδότη και δεν παραταθεί πέρα από 15 συνεχείς ή 30 συνολικά κατά διαλείμματα μέρες, ο Ανάδοχος δεν δικαιούται να πάρει καμιά αποζημίωση αλλά μόνο παράταση προθεσμίας ανάλογη με το οικονομικό αντικείμενο των εργασιών που διαλαμβάνονται στην Εντολή Διακοπής.

### **Άρθρο 43<sup>ο</sup> : Χρήση έργου προ της αποπεράτωσης**

Οποτεδήποτε και πριν από την προσωρινή παραλαβή, το έργο ή αυτοτελή του τμήματα που έχουν περατωθεί μπορεί να δοθούν σε χρήση, ύστερα από τη διενέργεια σχετικής διοικητικής παραλαβής, που γίνεται με πρωτόκολλο μεταξύ του προϊσταμένου της διευθύνουσας υπηρεσίας, του επιβλέποντος και του αναδόχου. Αν από τη σύμβαση προβλέπεται η εκτέλεση των εργασιών παράλληλα προς τη χρήση του έργου, δεν απαιτείται η διενέργεια διοικητικής παραλαβής. Το ίδιο ισχύει αν η παράλληλη χρήση προκύπτει από τη φύση των εργασιών. Ο εργοδότης δικαιούται να πάρει στην κατοχή του ή να κάμει χρήση οποιουδήποτε τμήματος του έργου χωρίς αυτό να θεωρείται ότι αποτελεί αποδοχή οποιασδήποτε εργασίας δεν έχει αποπερατωθεί σύμφωνα με τη σύμβαση. Αν η ανωτέρω κατοχή ή χρήση καθυστερήσει την πρόοδο των εργασιών τότε χορηγείται από τον εργοδότη ανάλογη παράταση προθεσμίας για την περαίωση του έργου. Σε περίπτωση που η χρήση του έργου από τον εργοδότη πριν την αποπεράτωση συνεπάγεται πρόσθετες δαπάνες για τον ανάδοχο του καταβάλλεται το πόσο που δικαιολογείται απόλυτα για τις δαπάνες αυτές. Για την ανωτέρω χρήση τηρείται η διαδικασία του άρθρου 72 του Ν. 3669/2008.

#### **Άρθρο 44<sup>ο</sup>: Χρόνος εγγύησης και συντήρησης του έργου**

Ο χρόνος εγγύησης του έργου ορίζεται σε 15 μήνες. Ο χρόνος αυτός μετριέται από την βεβαιούμενη περάτωση των εργασιών αν μέσα σε δυο μήνες απ αυτή υποβληθεί από τον ανάδοχο η τελική επιμέτρηση, διαφορετικά από την ημερομηνία που υποβλήθηκε ή με οποιονδήποτε άλλον τρόπο συντάχθηκε η τελική επιμέτρηση.

Κατά την διάρκεια του χρόνου εγγύησης ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να επιθεωρεί τακτικά τα έργα, να τα διατηρεί σε ικανοποιητική κατάσταση και να αποκαθιστά κάθε βλάβη τους. Εργασίες για την αποκατάσταση βλαβών από τη χρήση εκτελούνται με έγκριση της υπηρεσίας από τον ανάδοχο ή οι εργασίες αυτές εκτελούνται από τον κύριο του έργου και η δαπάνη αποδίδεται σε αυτόν (άρθρο 74 του Ν. 3669/2008).

#### **Άρθρο 45<sup>ο</sup> : Περάτωση εργασιών και παραλαβή**

Με το πέρας των εργασιών και των δοκιμασιών που προβλέπονται και μετά από σχετική αναφορά του επιβλέποντα ο προϊστάμενος της Διευθύνουσας Υπηρεσίας εκδίδει βεβαίωση για το χρόνο περάτωσης των εργασιών (άρθρο 74 του Ν. 3669/2008).

Εφόσον με τη λήξη της προθεσμίας περάτωσης των εργασιών διαπιστωθούν επουσιώδεις μόνο ελλείψεις στις εργασίες που έχουν εκτελεσθεί, που δεν επηρεάζουν τη λειτουργικότητα του έργου, γνωστοποιούνται από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία στον ανάδοχο οι ελλείψεις και τάσσεται εύλογη προθεσμία για την αποκατάστασή τους, οπότε η Βεβαίωση Περάτωσης των εργασιών εκδίδεται μετά την εμπρόθεσμη αποκατάσταση των ελλείψεων με ημερομηνία την ημερομηνία περάτωσης του έργου, χωρίς να υπολογίζεται ο χρόνος αποκατάστασης.

Αν οι εργασίες δεν έχουν περατωθεί ή οι ελλείψεις δεν είναι επουσιώδεις ή δεν περατώθηκαν οι επουσιώδεις ελλείψεις εμπρόθεσμα, εφαρμόζονται, ανάλογα με την περίπτωση, οι διατάξεις των άρθρων 60 και 61 του Ν. 3669/2008. Όσα αφορούν στη σύνταξη του πρωτοκόλλου παραλαβής των εργασιών της τελικής επιμέτρησης και στην έγκριση του καθώς και όσα αφορούν στην συγκρότηση επιτροπών παραλαβής προσωρινής και οριστικής, διέπονται από τα άρθρα 73 & 75 του Ν. 3669/2008.

#### **Άρθρο 46<sup>ο</sup>: Έλεγχοι**

Καθόσον το έργο είναι συγχρηματοδοτούμενο από την Ε.Ε. μέσω του Π.Ε.Π. Θεσσαλίας, ο ανάδοχος υποχρεούται να δέχεται ελέγχους από τα αρμόδια ορισμένα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ελλάδος, όπως αυτά προκύπτουν από την ισχύουσα νομοθεσία περί εκτέλεσης και διαχείρισης έργων συγχρηματοδοτούμενων μέσω του Κ.Π.Σ. Υποχρεωτικά τηρούνται όλοι οι ισχύοντες Νόμοι, Κανονισμοί και Οδηγίες περί εκτέλεσης και διαχείρισης συγχρηματοδοτούμενων από την Ε.Ε. έργων.

#### **Άρθρο 47<sup>ο</sup>: Γενικές διατάξεις - Φωτογραφίες - Δημοσιότητα έργου**

1. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να λαμβάνει και να υποβάλλει στην Υπηρεσία, με μέριμνα και δαπάνες του:
  - Φωτογραφίες τις προϋπάρχουσας κατάστασης της άμεσης περιοχής του έργου (θα υποβάλλονται με την 1<sup>η</sup> πιστοποίηση).
  - Φωτογραφίες των κυριότερων φάσεων του έργου (θα υποβάλλονται με την 2<sup>η</sup>, 3<sup>η</sup> κλπ πιστοποιήσεις).
  - Φωτογραφίες του έργου μετά την περάτωσή του (θα υποβάλλονται με την τελευταία πριν την τελική πιστοποίηση).
  - Φωτογραφίες της πληροφοριακής πινακίδας που θα τοποθετηθεί για το έργοσε τριπλούν, ευκρινείς και κατατοπιστικές για τα παραπάνω ζητούμενα. Επίσης θα παραδίδονται τα αρνητικά (φιλμ) των εν λόγω φωτογραφιών.

## ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρο 1 <sup>ο</sup> :	Αντικείμενο συγγραφής .....	2
Άρθρο 2 <sup>ο</sup> :	Αντικείμενο της συμβάσεως .....	2
Άρθρο 3 <sup>ο</sup> :	Ισχύουσες διατάξεις .....	2
Άρθρο 4 <sup>ο</sup> :	Συμβατικά Στοιχεία κατά σειρά ισχύος .....	3
Άρθρο 5 <sup>ο</sup> :	Προϋπολογισμός του έργου – Χρηματοδότηση .....	3
Άρθρο 6 <sup>ο</sup> :	Μελέτη συνθηκών του έργου.....	3
Άρθρο 7 <sup>ο</sup> :	Σύμβαση κατασκευής του έργου .....	4
Άρθρο 8 <sup>ο</sup> :	Εγγύηση καλής εκτέλεσης του έργου .....	4
Άρθρο 9 <sup>ο</sup> :	Επίβλεψη έργων .....	4
Άρθρο 10 <sup>ο</sup> :	Διεύθυνση του έργου από τον ανάδοχο - Κοινοποιήσεις εγγράφων .....	5
Άρθρο 11 <sup>ο</sup> :	Αρχή εργασιών. Προθεσμία περαίωσης του έργου .....	6
Άρθρο 12 <sup>ο</sup> :	Ποινικές ρήτρες.....	7
Άρθρο 13 <sup>ο</sup> :	Χρονοδιάγραμμα κατασκευής του έργου .....	7
Άρθρο 14 <sup>ο</sup> :	Πρόοδος - Κυρώσεις λόγω καθυστερήσεων – Ημερολόγιο Έργου.....	8
Άρθρο 15 <sup>ο</sup> :	Τοπογραφικές εργασίες εφαρμογής στο έδαφος. Προσαρμογή - συμπλήρωση μελέτης.....	8
Άρθρο 16 <sup>ο</sup> :	Ισχύουσες τεχνικές προδιαγραφές και κανονισμοί.....	9
Άρθρο 17 <sup>ο</sup> :	Πρόγραμμα ποιότητας έργων.....	9
Άρθρο 18 <sup>ο</sup> :	Ποιότητα υλικών - Έλεγχος αυτών – Δείγματα.....	10
Άρθρο 19 <sup>ο</sup> :	Ποιότητα μηχανημάτων - συσκευών – υλικών.....	10
Άρθρο 20 <sup>ο</sup> :	Θέση λήψεως αδρανών υλικών – Απαιτήσεις .....	11
Άρθρο 21 <sup>ο</sup> :	Φύλαξη υλικών .....	13
Άρθρο 22 <sup>ο</sup> :	Κυριότητα υλικών και εγκαταστάσεων .....	13
Άρθρο 23 <sup>ο</sup> :	Υγιεινή και ασφάλεια των εργαζόμενων στο εργοτάξιο.....	13
Άρθρο 24 <sup>ο</sup> :	Προστασία Περιβάλλοντος – Περιβαλλοντικοί Όροι.....	17
Άρθρο 25 <sup>ο</sup> :	Αρχαιότητες .....	17
Άρθρο 26 <sup>ο</sup> :	Έργα φορέων του δημοσίου τομέα – Δίκτυα Οργανισμών .....	17
Άρθρο 27 <sup>ο</sup> :	Τήρηση αστυνομικών & λοιπών διατάξεων .....	18
Άρθρο 28 <sup>ο</sup> :	Ευθύνη αναδόχου.....	19
Άρθρο 29 <sup>ο</sup> :	Περιεχόμενο των τιμών του τιμολογίου .....	19
Άρθρο 30 <sup>ο</sup> :	Αυξομείωση Προϋπολογισμού. Νέες τιμές .....	20
Άρθρο 31 <sup>ο</sup> :	Αναθεώρηση Τιμών .....	21

Άρθρο 32°	: Προκαταβολές.....	21
Άρθρο 33°	: Απολογιστικές εργασίες.....	21
Άρθρο 34°	: Επιμετρήσεις.....	22
Άρθρο 35°	: Πληρωμές αναδόχου.....	22
Άρθρο 36°	: Τελικός λογαριασμός.....	23
Άρθρο 37°	: Φόροι. Τέλη. Κρατήσεις.....	23
Άρθρο 38°	: Καταβολή εισφορών προς ΙΚΑ και λοιπούς ασφαλιστικούς Οργανισμούς..	24
Άρθρο 39°	: Πλημμελής κατασκευή των έργων και κακοτεχνίες.....	24
Άρθρο 40°	: Βλάβες από ανώτερη βία.....	24
Άρθρο 41°	: Καταναγκαστικά μέτρα.....	25
Άρθρο 42°	: Προσωρινή ή οριστική διακοπή των έργων, διάλυση Σύμβασης.....	25
Άρθρο 43°	: Χρήση έργου προ της αποπεράτωσης.....	25
Άρθρο 44°	: Χρόνος εγγύησης και συντήρησης του έργου.....	26
Άρθρο 45°	: Περάτωση εργασιών και παραλαβή.....	26
Άρθρο 46°	: Έλεγχοι.....	26
Άρθρο 47°	: Γενικές διατάξεις – Φωτογραφίες – Δημοσιότητα έργου.....	27

**ΣΥΝΤΑΧΘΗΚΕ**  
**Πύλη 18 - 7 - 2016**

**Δημήτρης Φέκος**  
**A-T Μηχανικός**

**ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ**  
**Πύλη 18 - 7 - 2016**  
**Ο Προϊσταμένος Α.Τ.Τ.Υ.**

**Σπύρος Αποστολόπουλος**  
**Πολιτικός Μηχανικός**